

V U O S I K E R T O M U S 1 9 9 8

HK Ruokatalo

Sisältö

<i>Yritysesittely</i>	4-5
<i>Vuosi 1998 lyhyesti</i>	6-7
<i>Toimitusjohtajan katsaus</i>	8-9
<i>Katsaus yksiköiden toimintaan</i>	10-21
<i>HK Ruoka</i>	
<i>HK Liha</i>	
<i>Broilertalo Oy</i>	
<i>HK Suurtalous</i>	
<i>AS Rakvere Lihakombinaat</i>	
<i>HK Foods</i>	
<i>LSO Foods Oy</i>	
<i>Food Kuljetus Oy</i>	
<i>Lounaisrehu Oy</i>	
<i>Hallituksen toimintakertomus</i>	22-31
<i>Tunnusluvut</i>	
<i>Tunnuslukujen laskentakaavat</i>	
<i>Omistusjakauma 31.12.1998</i>	
<i>Sektorijakauma 31.12.1998</i>	
<i>Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.1998</i>	
<i>Tuloslaskelma 1.1.-31.12.1998</i>	32
<i>Tase 31.12.1998</i>	33-34
<i>Kassavirtalaskelma</i>	35
<i>Tilinpäätöksen liitetiedot</i>	36-47
<i>Tuloslaskelman liitetiedot</i>	
<i>Taseen liitetiedot</i>	
<i>Muut liitetiedot</i>	
<i>Hallituksen ja toimitusjohtajan</i>	
<i>allekirjoitukset</i>	48
<i>Tilintarkastuskertomus</i>	48
<i>Svensk resumé</i>	49-54
<i>Yhtiön johto ja tilintarkastajat</i>	55-56
<i>Yhteystiedot</i>	57

HK Ruokatalo Oyj, rekisteröity osoite: Kaivokatu 18, PL 50, 20521 Turku. Rekisterinumero: 238.752

Toiminta-ajatus

HK Ruokatalon tavoitteena on tyydyttää kuluttajien ravintotarpeita ja tarjota makuelämyksiä valmistamalla ja markkinoimalla elintarvikkeita tukku- ja vähittäiskauppaan, suurkuluttajille ja teollisuuteen kotimaahan ja kansainvälisille markkinoille.

Tähtäämme kannattavaan liiketoimintaan siten, että omistajien ja muiden sidosryhmien odotukset tulevat huomioon otetuiksi.

Konsernin rakenne

Ympäristöpolitiikka

HK Ruokatalon hallitus vahvisti toukokuussa 1996 yritykselle ympäristöpolitiikan, jolloin yritys samalla sitoutui noudattamaan Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) kestävän kehityksen periaatteita.

Ympäristöpolitiikan mukaan HK Ruokatalo haluaa tuottaa kuluttajille heidän tarpeisiinsa elintarvikkeita siten, että ympäristölle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittoja. HK Ruokatalossa ympäristövaikutukset otetaan huomioon päätöksenteon eri vaiheissa. Ympäristöhaittojen minimoimiseksi on HK Ruokatalon pysyvänä tavoitteena raaka-aineiden ja energian säästeliäs käyttö niin tuotannossa kuin tuotesuunnittelussakin.

Yhtiökokous

HK Ruokatalo Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 22.4.1999 klo 14.00 yhtiön pääkonttorissa Turussa, osoite Kaivokatu 18. Valtakirjojen tarkastus alkaa klo 13.00. Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua kokoukseen, on ilmoitauduttava 19.4.1999 klo 10.00 mennessä joko kirjallisesti osoitteella HK Ruokatalo Oyj, Yhtiökokous, PL 50, 20521 Turku tai telefaxilla numeroon (02) 267 6102 tai puhelimitse numeroon (02) 267 6111 / Yhtiökokous.

Yhtiökokoukseen voivat osallistua ne osakkeenomistajat, jotka 16.4.1999 ovat merkittynä Suomen Arvopaperikeskus Oy:ssä pidettävään omistajaluetteloon. Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua kokoukseen edellyttäen, että hän oli rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 1.11.1997. Hänen on lisäksi esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei ole siirretty arvo-osuustilille.

Osingonmaksu

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1998 jaetaan osinkoa 0,30 markkaa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan niille osinkoon oikeutetuille osakkeenomistajille, jotka ovat merkittynä omistajaluettelossa 27.4.1999. Osinko esitetään maksettavaksi heille 4.5.1999. Niille osakkeenomistajille, jotka eivät ole siirtäneet osakkeitaan arvo-osuusjärjestelmään osingonjaon täsmäytyspäivään 27.4.1999 mennessä, osinko maksetaan sen jälkeen, kun osakkeet on siirretty arvo-osuusjärjestelmään.

Omistajaluettelo

HK Ruokatalo Oyj:n siirrettyä arvo-osuusjärjestelmään 31.10.1997 yhtiön omistajaluetteloä hoitaa Suomen Arvopaperikeskus Oy, Eteläesplanadi 20, 00100 Helsinki.

Taloudellinen informaatio

HK Ruokatalo -konserni julkaisee toimintakertomuksen vuosittain huhtikuussa ja osavuositarkastuksen elokuussa suomeksi ja englanniksi. Suomenkielinen vuosikertomus on laadittu Suomen markkoissa. Englanninkielisessä vuosikertomuksessa luvut on ilmoitettu euroina. Muuntokertoimenä on käytetty virallista kerrointa 1 euro = 5,94573 markkaa.

HK Ruokatalon alkuperäinen vuosikertomus on suomenkielinen. Englanninkielinen vuosikertomus on käännös.

Julkaisuja voi tilata osoitteella HK Ruokatalo Oyj, Tiedotus, PL 50, 20521 Turku tai puhelimitse (02) 267 6111/Tiedotus.

HK Ruokatalo

Vuosi 1998 lyhyesti

Maalis-huhtikuussa toteutettuun 75 miljoonan markan osakeantiin osallistui merkittävä määrä keskeisiä ulkomaisia ja kotimaisia institutionaalisia sijoittajia. Mukana olivat myös tärkeimmät sidosryhmät ja henkilöstö.

Yhtiö sai laatujohtamisen ISO 9001 -sertifikaatin maaliskuussa.

Merkkipäiväänsä viettivät HK:n Sininen Lenkki ja kuorettomat Popsi-nakit. Sininen Lenkki täytti 35 vuotta ja Popsi-nakit 30 vuotta.

Yhtiö osti elokuussa 80 prosentin osake-enemmistön virolaisesta AS Rakeve Lihakombinaatista, joka on Baltian suurin liha-alan yritys.

Rakvere-kauppa oli HK Ruokatalolle strategisesti tärkeä ja samalla ensimmäinen askel yhtiön kansainvälistymisessä. Se tarjoaa mahdollisuuksia edetä Baltian ja Itä-Euroopan markkinoilla.

Kassler-lihamerkin mainonta voitti Suomen Markkinointiliiton kilpailun parhaana kuluttajakampanjana.

Liha-alan kannattavuus heikkeni vuoden jälkipuoliskolla Kauko-Idän ja Venäjän talousongelmien ja maailmanmarkkinoiden ylituotannon vaikutuksesta. HK Ruokatalo ei saavuttanut tulostavoitettaan.

Konsernissa on jo käynnissä toimet kustannustehokkuuden pikaiseksi parantamiseksi ja kannattavuuden palauttamiseksi.

Toimitusjohtajan katsaus

Elintarviketeollisuuden asema Suomessa vaikeutui ja kannattavuus heikkeni vuoden 1998 aikana. Kehityksen kulku vaihteli yrityksestä ja tuoteryhmästä riippuen, mutta perussuunta oli samanlainen. Kesästä lähtien elintarviketeollisuuden myynti taantui kuukausi kuukaudelta ja oli lopulta 5-10 % edellisvuotista alempana.

Myönteistä oli se, että siipikarjanlihan ja valmisruokien kysyntä Suomessa kasvoi edelleen, samaten sianlihan kulutus. Tuorelihassa kasvua siivittivät alentuneet hinnat. Sekä sianlihan että siipikarjanlihan hintataso aleni vuoden aikana noin 7,5 %. Keskimäärin lihatuotteiden hinnat laskivat yli kolme prosenttia.

Suurimpia ongelmia lihateollisuuden kannalta oli raaka-ainemarkkinoiden epävakaus. Sianlihan tuotanto kasvoi EU:ssa ja aivan erityisesti Yhdysvalloissa, mikä johti maailmanmarkkinahintojen voimakkaaseen alenemiseen. Kun talousvaikeudet Kauko-Idässä ja Venäjällä samaan aikaan kärjistyivät, kysyntä supistui nopeasti ja se vei markkinat pahasti epätasapainoon. Vientimarkkinoiden romahdus ja kotimainen ylituotanto kiristivät kilpailua myös kotimaassa.

Venäjän talousvaikeudet ovat koetelleet Suomen elintarviketeollisuutta selvästi enemmän kuin kesällä oletettiin. Venäjän markkinat olivat EU:lle erittäin tärkeä vientikohde ja kun ne hiljenivät talouskriisin seurauksena, kilpailu EU:ssa ja sen lähialueilla kiristyi merkittävästi. Venäjän tilanne on vaikuttanut erityisesti jalosteiden vientiin.

HK Ruokatalo -konsernin myynnin volyyymi kehittyi tavoitteiden mukaisesti valmisruoissa, lihavalmisteissa ja siipikarjatuotteissa. Tuoreessa lihassa sitä vastoin jäätin tavoitteesta. Hintatasojen lasku erityisesti alkukesästä lähtien vaikutti kielteisesti kannattavuuteen. Kuitenkin markkinaosuudet säilyivät ennallaan.

Kasvun, kansainvälistymisen ja pääomarakenteen kehittämiseksi HK Ruokatalo Oyj toteutti maaliskuussa osakeannin. Se suunnattiin kotimaisille ja ulkomaisille sijoittajille sekä yhtiön tärkeille sidosryhmille. Anti tuli täyteen merkityksi.

Perusstrategiansa mukaisesti HK Ruokatalo aloitti kansainvälistymisen Baltian markkinoilta. Yhtiö hankki elokuussa 80 %:n omistusosuuden AS Rakvere Lihakombinaatista Virossa. Myyjinä olivat virolaiset AS Epeks ja AS Talinvest. Rakvere-konsernin neljästä tuotantolaitoksesta kolme sijaitsee Virossa ja yksi Latviassa. Rakvere Lihakombinaat -konserni on Baltian suurin lihanjalostaja.

HK Ruokatalo -konsernin vuoden 1998 tulos muodostui selkeästi tavoitetta heikommaksi. Tähän vaikuttivat useat tekijät: hintatason yleinen lasku, Venäjän talousvaikeudet ja kohonneet kustannukset. Kehityssuunnan muuttamiseksi aloitettiin loppukesällä sopeuttamistoimet. Niiden tavoitteena on muun muassa alentaa toiminnan kustannuksia merkittävästi mm. rakenteita muuttamalla. Ohjelma on kokonaisuudessaan viety loppuun vuoden 1999 loppuun mennessä.

HK Ruokatalo -konsernin liikevaihto oli 2.820,5 miljoonaa markkaa, missä on kasvua 102,6 miljoonaa markkaa. Liikevoittoa kertyi 30,0 miljoonaa markkaa (102,7 Mmk) ja tulos ennen satunnaiseriä oli -8,7 miljoonaa markkaa (56,4 Mmk). Rakvere Lihakombinaat -konserni on mukana luvuissa 1.9.1998 alkaen.

HK Ruokatalon kehityksessä on ollut paljon myönteistä, muun muassa korkealuokkaiset tuotteet, tunnetut ja arvostetut tavaramerkit ja hyvä asiakastyytyväisyys samoin kuin lähes tavoitetasolle saatu vakavaraisuus. Elintarviketun kiristyneessä kilpailussa hinnan merkitys on kuitenkin ylikorostunut, mikä on johtanut kautta linjan hintatason laskuun. Myymäläpeiton saaminen myös merkkituotteille on edellyttänyt tukipanoksia. Tällaisessa kehityksessä kustannustehokkuuden merkitys korostuu. Olemme tarttuneet tähän haasteeseen ja toteutamme parhaillaan tehostamisohjelmaa, jolla parannamme kustannustehokkuutta. Uskomme, että tämä prosessi tuo myönteisiä vaikutuksia konsernin toimintaan.

Kulunut vuosi oli markkinaolosuhteiltaan vaikea ja vaati paljon ponnisteluja. Olemme nyt yhdessä henkilöstön kanssa linjanneet yhtiön kehitysuran ja uskomme, että voimme entistä paremmin tyydyttää keskeisten sidosryhmiemme ja omistajiemme tarpeet.

Simo Palokangas

HK Ruoka

Yksikkö vastaa HK Ruokatalossa lihavalmisteiden, valmiiden ruokien ja lemmikkieläinruokien tuotannosta, myynnistä, tuotekehityksestä ja markkinoinnista. Sen tuotemerkkejä ovat HK lihavalmisteissa ja valmiissa ruoassa, nakkien markkinajohtaja Popsi sekä lemmikkieläinruoissa Suomen tunnetuin koiranmakkara Best-In ja kissanmakkaroiden markkinajohtaja CAT.

HK Ruoan tuotantolaitokset ovat Vantaalla, Turussa, Riihimäellä, Tammisaarella ja Säkylässä.

Katsaus yksiköiden toimintaan

HK Ruoka

Konsernin linjausten mukaisesti HK Ruoka yksikössä keskityttiin asiakastyytyvyyden parantamiseen muun muassa tuotekehityksen keinoin sekä nostamalla toimitusvarmuutta erityisesti sesonkiaikoina. Asiakastutkimuksissa voitiin havaita, että tavoitteet monilta osin myös saavutettiin.

Yksikölle tärkeä grillikausi kärsi poikkeuksellisen sateisen ja kolean kesän takia, mutta HK Kabanossi-tuoteperheen makkarat kuten myös Popsi-grillimakkarat pysyivät grillaaajien suosiossa niin kuin ennenkin. Toinen tärkeä sesonki - joulumarkkinat - sujui sekä lihavalmisteiden että valmisruokien myynnin osalta normaalisti.

Tuotekehityksessä painottuivat keveys ja uudet makukokemukset. Kevyttuotteiden valikoimaa laajennettiin kuluttajien toiveiden mukaisesti ja erityisen hyvin menestyivät keveämmät vaihtoehdot HK Kevyt Lauantaimakkara, Kevyt Balkan ja Kevyt Kinkkumakkara. Esimerkiksi HK Kevyt Lauantaimakkaran rasvapitoisuus on vain 10 %, kun se tavallisessa lauantaimakkarassa on yleensä noin 17 %. Vastaavasti salaattivalikoiman myydyimmät tuotteet saivat rinnalleen keveämpiä vaihtoehtoja. Tärkeä uudistus oli se, että viipaloitujen kokolihat tuotteiden pakkaamisessa siirryttiin kovakalvopakkauksiin, joissa käyttömukavuus ja säilyvyys on parempi kuin aikaisemmin käytössä olleissa tyhjiöpakkauksissa.

Markkinoille tuotiin myös uusia makuelämyksiä. Aivan uutena ruokana Suomessa HK Ruoka -yksikkö kehitti HK Burritokset. Nämä meksikolaistyypiset tortillat liha-kasvistäytteellä tai kana-kasvistäytteellä edustavat suosiota saavuttanutta texmex-ruokailua ja ne vakiinnuttivat asemansa erityisesti nuorten keskuudessa. Hyvän vastaanoton saivat myös saman makumaailman uudet Mexican Kabanossi-makkarat. Kansallisen ruoka-perinteen ystäville HK Ruoka kehitti muun muassa erittäin korkealaatuiset ja paljon lihaa sisältävät lihapyörökät, HK Mummon Lihapullat.

Vantaan tuotantolaitoksen tiloihin valmistui syksyllä koetehdas, jota käytetään tuotekehitykseen ja tuotetutkimukseen sekä raaka-aineiden testaukseen ja valintaan. Koetehdas on osa sitä panostusta, jota HK Ruokatalo on viime vuosina tehnyt tutkimus- ja kehittämistyössä.

Yksikön investoinneista merkittävin kohdistui Turun tehtaalla kuoretomia nakkeja valmistavan linjan uusimiseen. Keväällä 1999 valmistuva linja korvaa 25 vuotta käytössä olleen Suomen suurimman nakkilinjan ajanmukaisella ja tehokkaalla laitteistolla.

HK-merkki uudelle vuosituhannelle

HK-merkki on ollut vuodesta 1995 HK Ruokatalo Oyj:n päätuotemerkki lihavalmisteille ja valmiille ruoalle.

HK-tuotemerkki, pakkausten ja mainonnan ilme uudistetaan asteittain vuoden 1999 aikana 2000-luvun markkinoita ajatellen, mutta perinteitä kunnioittaen.

Kuluttajat liittyvät HK-merkkiin kiinteästi hyviä ominaisuuksia kuten luotettavuus, perinteikkyys, tuttuus, suomalaisuus ja turvallisuus. Uusi merkki viestii näiden ominaisuuksien lisäksi mm. nykyaikaisuudesta, uudistuvasta ja kehittyvästä, nuorekkaasta ja eteenpäin menevästä.

HK:n tunnuslause on samassa yhteydessä muutettu muotoon ”Maistuvaa ruokaa laadusta tinkimättä”.

Hyvältä maistuu
popsi®

BEST-IN®
... ja koirat kiittää

CAT

HK Liha

HK Liha-yksikkö vastaa HK Ruokatalossa sian- ja naudanlihan hankinnasta, tuotannosta, myynnistä, tuotekehityksestä ja markkinoinnista.

Yksikön tuotantolaitokset sijaitsevat Forssassa ja Tampereella.

HK Lihan tuotemerkki on Kassler.
Kassler-merkillä myydään vain kotimaista lihaa.

Marraskuussa 1998 Suomen Markkinointiliitto palkitsi Kassler-lihamerkin lanseerauksen markkinoille 1995-1998 Vuoden parhaana kuluttajakampanjana.

HK Liha

Yleismaailmallinen sikatalouskriisi ja siitä johtunut maailmanmarkkinahintojen aleneminen heijastuivat yksikön toimintaan lisääntyvässä määrin kesästä lähtien, jolloin suuret sianlihan tuottajat alkoivat työntää ylijäämiään EU:n alueelle. Suomessa tämä näkyi varsinkin joulumarkkinoilla, missä tanskalaista halpatuontikinkkua myytiin jopa puolet kotimaista halvemmalla. Kuluttajat luottivat silti edelleen laajasti kotimaiseen laatu-kinkkuun, joka sen ansiosta säilytti asemansa kohtuullisen hyvin. Yksikön tuloksen kannalta tärkeä joulumyynti ei kuitenkaan saavuttanut aikaisempien vuosien tasoa.

Yleisesti ottaen suomalaisen teurastamoteollisuuden kannattavuus heikkeni vuoden aikana. Markkinatilanteeseen sopeutuakseen HK Liha aloitti kesällä voimakkaat kehittämistoimenpiteet, joilla parannetaan yksikön kustannustehokkuutta. Näitä toimia on jatkettu vuoden 1999 puolella. Erityisesti lihan leikkuussa pyritään alentamaan kustannuksia uudistamalla osastojen keskinäistä työnjakoa ja muuttamalla työmenetelmiä enemmän vaihetyön suuntaan.

HK Lihan tuotekehitys toimi kertomusvuonna aktiivisesti niin kuin aikaisemminkin. Yksikkö toi vuoden kuluessa markkinoille Kassler-sarjassaan useita uusia tuotteita, muun muassa Kassler Porsaan ulkofileeleikkeet, joita valmistetaan sekä marinoituna että marinoimattomana. Paistien puolella uusia huomattavia tuotteita olivat mm. Kassler Roseekinkku ja Kassler Luumukinkku. Kassler-sarja vahvisti asemaansa maan merkittävimpänä kuluttajapakattujen tuorelihojen sarjana. Se on korkealaatuisten ja helposti valmistettavien liharuokien sarja. Kaikkiin Kassler-tuotteisiin käytetään pelkästään suomalaista porsaan- ja naudanlihaa.

Yksikön investointiohjelmaa Forssan tuotantolaitoksessa jatkettiin suunnitelmien mukaan. Vuoden aikana viimeisteltiin mm. raaka-ainevaraston ja esikäsitteilyn uudet tilat sekä pakatun lihan vastaanotto- ja purkutilat. Investoinnissa pääpaino on ollut jalostusasteen nostossa ja läpimenoaikojen lyhentämisessä sekä lämpötilojen tehokkaamman hallinnan tuoma laadun paraneminen.

Broilertalo Oy

Siipikarjanlihan suosio on kasvanut voimakkaasti lähes koko 90-luvun ajan. Vuonna 1998 kokonaiskulutus nousi 61,6 miljoonaan kiloon, mikä on 11,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Broilertalo on lisännyt omaa tuotantoaan markkinoiden kasvun vauhdissa. Viime vuonna lisäys oli yli neljä miljoonaa kiloa eli lähes 15 prosenttia. Näin suuri lisäys oli mahdollista vain koko tuotanto- ja valmistusketjun hallitulla yhteistyöllä.

Yhtiön mittava investointi Euran tuotantolaitokseen eteni loppusuoralle. Investoinnin tarkoituksena on jalostuskapasiteetin lisääminen markkinoiden kasvua vastaavaksi, kilpailukyvyyn parantaminen automaatioastetta nostamalla sekä toiminnan edelleen kehittäminen ja tehostaminen. Hanke valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 1999 aikana.

Broilertalon tuotekehityksessä panostettiin eniten luuttomiin broilerifilee- ja koipi-reisilihatuotteisiin sekä kalkkunatuotteisiin. Erityisesti kannattaa mainita suurtalouksille kehitetyt Kariniemen Kananpojan Marinoitu broileripihvi sekä Curry-omenamari-noitu broilerisuikale. Ne voittivat Elintarviketeollisuusliiton järjestämässä "Vuoden Suomalainen Elintarvike" -kilpailussa suurkeittiösarjan.

Broilertalo Oy

Broilertalo vastaa HK Ruokatalossa siipikarjanlihan hankinnasta, tuotannosta, myynnistä ja markkinoinnista.

Broilertalon tuotevalikoimaan kuuluu sekä broilerinlihaa että kalkkunanlihaa ja sen tuotantolaitokset ovat Eurassa ja Köyliössä.

Yrityksen tuotemerkkejä ovat Kariniemen ja Kokki.

Broilertalon tuotteet voittivat Elintarviketeollisuusliiton Vuoden Suomalainen Elintarvike 1999-kilpailussa suurkeittiösarjan Kariniemen Kananpoika -tuotteilla.

Koulutusta jatkettiin kertomusvuonna suunnitelmien mukaan. Broilerin sopimus-tuottajien kanssa vuonna 1997 käynnistynyt laaja koulutusohjelma tähtää laatu- ja ympäristöohjelmien ulottamiseen alkutuotantoon sekä tuottajien liiketaloudellisten taitojen vahvistamiseen. Henkilöstön kanssa aloitettiin oppisopimuskoulutus, joka tähtää elintarvikealan perustutkintoon.

Broilertalon liikevaihdoksi muodostui 532,0 miljoonaa markkaa. Lievän ylituotannon aiheuttamasta markkinahintojen laskusta johtuen tulostavoitetta ei saavutettu.

HK Suurtalous

Vuonna 1998 Suomen suurkeittiöissä valmistettiin ja tarjottiin 697 miljoonaa ateriaa. Jokainen suomalainen söi keskimäärin 135 suurkeittiön valmistamaa ateriaa vuoden aikana. Yleisen ostovoiman lisääntyminen ja työllisyysilanteen paraneminen viime vuosina ovat pitäneet suurtalousmarkkinat kasvussa.

Myönteinen kehitys näkyi myös HK Suurtalouden toiminnassa. Yksiköllä oli tarjottavana asiakkailleen juuri sellaisia tuotteita ja palveluja, jotka olivat näille kokonaistaloudellisuuden ja toiminnan kannalta sopivia. Lisäksi yksikkö kiinnitti huomiota tavaroiden oikeaan toimitusrytmiin ja toimitusvarmuuden kehittämiseen. Ne johtivat asiakas-tyytyväisyyden paranemiseen. HK Suurtaloudelle asetettu myynnin kasvutavoite täyttyi.

Suurkeittiöaterioihin kohdistuu jatkuvasti kasvavia odotuksia. Ruokien tulee olla hyvän makuisia, ravitsemuksellisesti tasapainoisia ja hygieeniseltä laadultaan erinomaisia. Keittiöiden pyrkimykset kustannustehokkuutensa nostoon johtavat siihen, että tarvitaan puolivalmiita tai esikypsennettyjä raaka-aineita helpottamaan valmistusta. Tämä kaikki asettaa suuria vaatimuksia tavarantoimittajan tuotekehitykselle. HK Suurtalous kehittää palveluaan ja tuotteitaan myös aktiivisen asiakasyhteistyön kautta.

AS Rakvere Lihakombinaat

Rakvere Lihakombinaat jatkoi aikaisemmin aloitettua TAM (Turn Around Management) -tehostamisohjelmaa. Se liittyy Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin kehittämissä ohjelmiin ja Euroopan Unionin Phare-ohjelmaan, jolla tuetaan Keski- ja Itä-Euroopan uusien itsenäisten valtioiden yksityisen sektorin liikeyrityksiä niiden pyrkimyksissä kehittyä kannattaviksi ja riippumattomiksi.

Rakveren myynnin volyymi kasvoi kolme prosenttia. Eniten kasvua tapahtui yhtiön keskeisissä tuoteryhmissä, nakeissa ja keittomakkaroissa, mutta myös pitkälle jalostettujen erikoistuotteiden myynti kasvoi. Yhtiön päätuotemerkki on Rakvere, jonka rinnalle on kehitetty laajeneva, hinnaltaan edullisempien tuotteiden sarja Valla. Siipikarjatuotteet markkinoidaan pääosin Järlepa-merkillä. Yhtiön markkinaosuus Virossa pysyi edelleen korkeana ja oli keskimäärin 38,5 prosenttia (Lähde: Estonian Market and Opinion Research Centre Emor Ltd).

Rakveren kehittämisen kannalta tärkeä vientikauppa kasvoi alkuvuonna suotuisasti ja erityisen myönteistä oli avaus Ukrainan markkinoille. Venäjän talouskriisin syveneminen ja leviäminen kesästä lähtien muutti kuitenkin näkymiä merkittävästi ja loppuvuonna myynnin määrä aleni selvästi. Viennin osuus emoyhtiön liikevaihdosta oli 24,6 prosenttia ja koko Rakvere-konsernin liikevaihdosta 14,3 prosenttia.

Kehittämistoimia jatkettiin myös Rigas Miesnieksissä, jonka osake-enemmistön Rakvere osti vuonna 1997. Yhtiön johto uusittiin ja saneerausohjelman toteuttamista tehostettiin kertomusvuonna. Ohjelman toteuttaminen jatkuu edelleen.

HK Suurtalous

Yksikkö vastaa HK Ruokatalossa myynnistä ja markkinoinnista suurtalouksille.

HK Suurtalous on merkittävä suurtaloustuotteiden toimittaja. Sen tuotevalikoimassa on lihaa, lihavalmisteita, valmiita ruokia ja siipikarjatuotteita.

Suurkeittiöitä varten on HK Ruokatalossa kehitetty aivan omia tuotteita. Koska työpaikkaruokailu tai opiskelijoiden nauttima lounas on monelle aikuiselle päivän ainoa lämmin ateria, on kokonaisuuksien suunnittelu tärkeää. Aterioiden on aina oltava paitsi ravitsemuksellisesti oikein koostettuja myös maukkaita.

Viime vuosina suurkeittiöissäkin on korostunut toiveet kevyistä ja vähäsuolaisista ruuista sekä trendikkäistä uusista mauista.

Rakvere Lihakombinaat -konsernin koko vuoden liikevaihdoksi muodostui 349,8 miljoonaa Suomen markkaa, missä oli lisäystä edelliseen vuoteen 34,5 miljoonaa markkaa eli 10,9 prosenttia. Kasvusta huolimatta konsernin tulos jäi 36,5 miljoonaa markkaa tappiolliseksi. Tappio kertyi melkein kokonaan toiminnasta Latviassa.

Rakvere Lihakombinaat -konserni konsolidoitiin HK Ruokatalo -konserniin 1.9.1998. Sen vaikutus HK Ruokatalo -konsernin liikevaihtoon oli syys-joulukuun ajalta 96,4 miljoonaa markkaa ja tulokseen -2,5 miljoonaa markkaa.

HK Foods

HK Ruokatalon jalostevienti Venäjälle kehittyi alkuvuonna suotuisasti ja vientimäärät olivat kasvussa. Ruplakriisin puhjettua elokuussa kysyntä kuitenkin laimeni nopeasti ja loppuvuonna jalostevienti oli ajoittain melkein pysähdyksissä. Lihan myynnissä heilahdukset olivat pienempiä, mutta Kauko-Idän ja Venäjän kriisit vaikuttivat erityisesti sianlihan hintatasoon merkittävästi.

Viennin kokonaisarvoksi muodostui 97,1 miljoonaa markkaa, mikä oli 16,8 miljoonaa markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Konsernin toimintoja Ruotsissa järjesteltiin kertomusvuonna uudelleen. Tukholmassa sijaitsevasta HK Foodsin myyntitoimistosta muodostettiin tytäryhtiö, HK International Ab, joka keskittyy lihan ostoon ja myyntiin kansainvälisille asiakkaille. Tästä huolimatta myös Ruotsiin suuntautuvan jalostemyynnin kehittäminen on edelleen tärkeää ja konsernin tavoitteiden mukaista.

HK Foods osallistui varsinaisten vientitehtäviensä ohella toiminnan kehittämiseen Ruotsissa ja Baltiassa. Yksikön voimavaroja suunnattiin ensi sijassa Baltiaan, missä HK Ruokatalo -konsernin vahvaa osaamista hyödyntämällä kehitetään myyntiä, markkinointia ja tuotekehitystä.

AS Rakvere Lihakombinaat

AS Rakvere Lihakombinaat vastaa HK Ruokatalossa tuotannosta ja markkinoinnista Virossa ja Latviassa sekä markkinoinnista Liettuassa. HK Ruokatalo osti sen osake-enemmistön elokuussa 1998.

Vuonna 1890 perustettu AS Rakvere Lihakombinaat -konserni työllistää 1.300 henkeä, joista noin tuhat Virossa ja kolmesataa Latviassa. Yhtiön tuotantolaitokset sijaitsevat Virossa ja Latviassa. Myyntikonttoreita on neljässä kaupungissa Virossa, Latviassa ja Liettuassa.

AS Rakvere Lihakombinaat valmistaa lähes 30 miljoonaa kiloa tuotteita vuodessa. Tuotemerkeinä Virossa ovat Rakvere, Valla ja Järlepa sekä Latviassa Rigas Miesnieks. Rakveren markkinaosuus Virossa on lähes 40 % ja Latviassa noin 20 %.

LSO Foods Oy

LSO Foods Oy vastaa konsernin tarvitseman elävän liharaaka-aineen hankinnasta siipikarjaa lukuunottamatta. Liharaaka-aineen hankinta perustuu tuottajien kanssa tehtäviin tuotantosopimuksiin. Yhtiö vastaa myös eläinkuljetusten operatiivisesta ohjauksesta, alkutuotannon ja eläinterveydenhuollon kehittamisestä sekä tuottajasuhteiden ylläpidosta.

Sianlihantuotanto kasvoi Euroopassa ja Yhdysvalloissa huomattavasti edellisen vuoden hyvien tuottajahintojen houkuttamana. Samaan aikaan kuitenkin Kauko-Idässä ja Venäjällä kysyntä supistui talouskriisin takia eikä tuotannon lisäykselle enää ollut markkinoita. Tämä johti voimakkaaseen sianlihan yltärintaan maailmassa, mikä heijastui myös Suomeen. Tuottajahinnat laskivat Suomessa koko vuoden ja erityisesti kestästä lähtien, joskaan lasku ei ollut yhtä voimakasta kuin muualla EU:n alueella. Sianlihantuotanto ajautui loppuvuonna kaikkialla kannattavuuskriisiin.

Kotimaassa hankintakilpailu pysyi koko vuoden kireänä. Myös kotimaisen naudan hankintakilpailu jatkui kireänä, mikä yhdessä tuotannon vähenemisen kanssa johti siihen, että naudanlihan tuottajahinnat nousivat. Tuottajahinta oli koko vuoden selvästi edellisvuotta korkeampi.

HK Ruokatalo -konsernin lihan hankinta kasvoi edellisestä vuodesta 2,5 % ja oli nyt 93,3 miljoonaa kiloa. Lisäys johtui siipikarjanlihan volyymin kasvusta.

LSO Foods panosti edelleen Kassler-laatuoketjun edistämiseen lihantuotannossa. Laatuoketjun tavoitteina on eläinten hyvinvointi, terveet eläimet ja sen myötä lääkitsemätön liha sekä ennen kaikkea kannattava lihantuotanto. Kassler Priimus -luokassa (vuoteen 1997 asti LSO 2000) tuotetun sianlihan määrä kasvoi yli 40 prosenttiin koko sianlihamäärästä. Maatiloille kasvatettavaksi välitetyistä porsaista yli 85 prosenttia kuului Kassler-luokkaan.

Tuottajien kanssa jatkettiin kertomusvuonna yhteistyötä maatalojen rakennekehityksen edistämiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi. Etusijalla oli tällöin tuotantokustannuksiin vaikuttaminen. Niin ikään jatkettiin EU-tietouden ja liiketaloudellisen osaamisen jakamista tuottajille. Lihantuotannon kannattavuuden ja kilpailukykyyn parantamiseksi yhtiö etsii jatkuvasti uusia keinoja myös kenttäkokeita tekemällä.

LSO Foods pyrkii jatkossa lisäämään sian- ja naudanlihan hankintamääriä. Hankinnan lähtökohtana on konsernin raaka-ainetarve. Tavoitteena on ylläpitää sopimustuottajien kanssa kiinteää sopimussuhdetta, joka mahdollistaa tasaisen raaka-ainevirran.

Sianlihan tuotannon ennustetaan kasvavan Suomessa vielä jonkin verran vuonna 1999, mutta sikakriisin huonontama kannattavuus saattaa johtaa sen jälkeen tuotannon supistumiseen. Naudanlihantuotannon omavaraisuus laskee edelleen vuonna 1999 ja kotimainen tuotanto alittaa yhä selvemmin kulutuksen. Tulevilla maatalouspoliittisilla päätöksillä on keskeinen vaikutus lihan tuotantomahdollisuuksiin Suomessa.

LSO Foodsin ja Broilertalon lihan hankinta 1998

	milj. kg	muutos %
Sika	51,6	-1,5
Siipikarja	31,8	+14,7
Nauta	9,7	-8,9
Muut	0,2	-16,5
Yhteensä	93,3	+2,5

RAKVERE
Head Meeli an Niesi

VALLA
HEAD MEELI AN NIESI

Sligo Miconcha

HK Foods

Yksikön tehtäviin HK Ruokatalossa kuuluvat vienti, tuonti ja muu kansainvälinen toiminta.

Yksikön keskeisenä etuna on vahva markkinaosaaminen Baltiassa.

HK Foodsilla on edustusto Pietarissa ja myyntiyhtiö HK International Ab Tukholmassa.

HK Ruokatalossa lihan vienti on keskittynyt Venäjälle, Kreikkaan, Ruotsiin, Norjaan, Italiaan, Yhdysvaltoihin ja Kauko-Itään.

Food Kuljetus Oy

Food Kuljetus Oy huolehtii HK Ruokatalossa kuljetusresurssien hankinnasta, kuljetus- taksoista, kuljetusten sopimus- ja laatuasioista sekä yhteyksistä viranomaisiin.

Yhtiö koordinoi konsernin kuljetustoimintoja ja varmistaa kustannustehokkaiden ja laadukkaiden kuljetuspalvelujen saatavuuden. Lisäksi se vastaa konsernin jakelu- ja siirtokuljetuksista. Hankinta- ja vientikuljetusten operatiivinen ohjaus sitä vastoin on eriytetty tulosyksiköihin. Kuljetusten laatujärjestelmään on lisätty ympäristökoulutus.

Vuoden lopussa konsernin tunnuksilla ajoi 114 autoa.

Food Kuljetus Oy:n liikevaihto oli 107,6 Mmk (+46,8 %). Suuri lisäys johtuu konsernin kuljetustoimintojen keskittämisestä yhtiölle.

Lounaisrehu Oy

Lounaisrehu Oy on vuodesta 1994 lähtien markkinoinut kotieläintiloille rehutuotteita, erityisesti elintarviketeollisuuden sivutuotteina syntyviä rehuraaka-aineita. Yhtiön liikevaihto viime tilikaudella oli 21,5 miljoonaa markkaa (-10,3 %). Liikevaihdon lasku johtui sivutuotteiden myyntikiintiöiden pienentymisestä.

Lounaisrehun aloittaessa toimintansa yhtiön toisena pääomistajana oli Primalco Oy. Primalco kuitenkin luopui osuudestaan 1997 ja Lounaisrehu siirtyi kokonaan HK Ruokatalo -konsernille. Yhtiön pitäminen erillisenä yksikkönä ei enää ole tarkoituksenmukaista ja siksi Lounaisrehu luovutti liiketoimintansa ja henkilöstönsä vuoden 1999 alussa LSO Foods Oy:lle, jossa se hoitaa rehunvälitystä omana osastonaan.

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1.-31.12.1998

Yleistä

Sianlihan ja osittain myös siipikarjanlihan hinnat olivat koko vuoden laskusuunnassa konsernin keskeisillä toiminta-alueilla Suomessa ja Baltiassa maailmanmarkkinoilla vallinneen yltarjonnan takia. Kun lisäksi Kauko-Idän ja Venäjän talousongelmat pahenivat, kysyntä vientimarkkinoilla supistui ja lihan sijoittaminen vaikeutui merkittävästi, mikä heijastui nopeasti hintoihin niin kotimaassa kuin Baltiassa. Syksystä muodostui tämän takia ongelmallinen elintarviketeollisuudelle.

Alenevat hinnat vauhdittivat kulutuksen kasvua kotimaassa sekä sianlihassa että siipikarjanlihassa, mutta kasvu ei riittänyt kompensoimaan hintojen alenemista ja viennin supistumista. Hinnat laskivat kotimaassa keskimäärin yli kolme prosenttia ja se vaikutti välittömästi marginaaleihin.

HK Ruokatalo -konsernin kotimaan toiminnan tulos jäi selvästi tavoitteesta. Jo mainittujen syiden lisäksi siihen vaikutti alkuvuonna tapahtunut kustannusten nousu. Valtaosaltaan kysymys oli työvoimakustannuksista, mutta mukana oli myös joitakin kertaluonteisia kuluja. Toimenpiteet kustannusten leikkaamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi aloitettiin kesällä tuotantolaitosten välistä työnjakoa järjehtämällä ja henkilökuntaa vähentämällä. Ohjelman toinen vaihe käynnistyi tammikuussa 1999.

Alussa mainitut maailmanlaajuiset ongelmat heijastuivat voimakkaasti Rakvere Lihakombinaat -konserniin, jonka syys-joulukuun liiketoiminnan tappioksi ennen satunnaiseriä muodostui 2,5 miljoonaa Suomen markkaa.

Muutokset toiminnassa

Konsernin tulosityksikköorganisaatiota täsmennettiin elokuussa, kun AS Rakvere Lihakombinaatista tuli HK Ruokatalo Oyj:n tytäryhtiö. Rakverestä muodostettiin tulosvastuullinen yksikkö konsernin viiden muun tulosityksikön rinnalle. Rakvere Lihakombinaat -konserni on konsolidoitu HK Ruokatalo -konserniin 1.9.1998 alkaen.

HK Ruokatalon tytäryhtiö Lounaisrehu Oy päätti vuoden lopulla siirtää liiketoimintansa ja henkilöstönsä (3 henkeä) LSO Foods Oy:lle. Muutos astui voimaan 1.1.1999. Lounaisrehu Oy:n sekä Helsingin Kauppiat Oy:n fuusioiminen HK Ruokatalo Oyj:hin panttiin vireille. Samoin aloitettiin Etelä-Suomen Teuraspalvelu Oy:n fuusioiminen LSO Foods Oy:hyn.

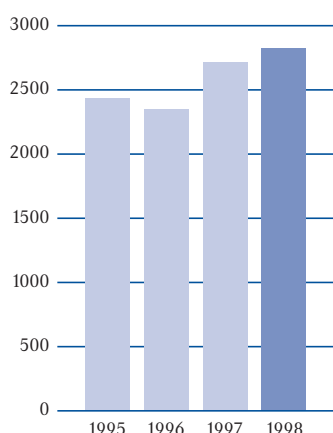
Toiminimen muutos

Yhtiökokous hyväksyi HK Ruokatalo Oyj:n muuttamisen julkiseksi osakeyhtiöksi ja siitä johtuvat muutokset yhtiöjärjestyksen ensimmäiseen pykälään. Yhtiön uusi toiminimi on HK Ruokatalo Oyj. Muutos astui voimaan 25.5.1998.

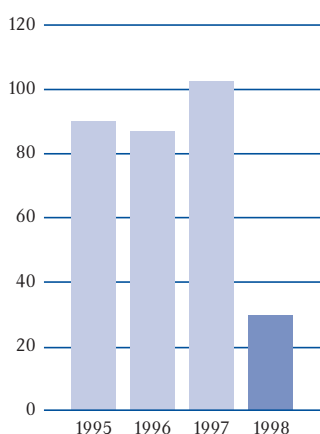
Liikevaihto ja taloudellinen tulos

HK Ruokatalo -konsernin liikevaihto oli 2 820,5 miljoonaa markkaa. Se on 102,6 miljoonaa markkaa eli 3,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Liike-

Liikevaihto 1995-1998
(milj. mk)

Liikevoitto 1995-1998
(milj. mk)

vaihdon lisäykseen vaikutti eniten Rakvere Lihakombinaat -konserni, jonka vaikutus HK Ruokatalo -konsernin liikevaihtoon oli 96,4 miljoonaa markkaa. Liikevoitto pieneni 30,0 miljoonaa markkaan (102,7 Mmk v. 1997). Huolimatta suurista panostuksista strategiaan investointeihin nettoraahoituskulut pienenevät 46,3 miljoonasta markasta 38,7 miljoonaa markkaan eli 16,4 prosenttia. Tämä myönteinen kehitys aiheutui omavaraisuusasteen noususta. Tulos ennen satunnaisia eriä jäi 8,7 miljoonaa markkaa tappiolliseksi.

Venäjän markkinoihin liittyvät emoyhtiön ja osakkuusyhtiön luottotappiot heikensivät HK Ruokatalo -konsernin tulosta noin 10 miljoonalla markalla, mistä osakkuusyhtiön osuus oli 8,6 miljoonaa markkaa.

AS Rakvere Lihakombinaatin osake-enemmistön osto

HK Ruokatalo Oyj osti elokuussa 80 prosenttia virolaisen AS Rakvere Lihakombinaatin osakekannasta. Myyjinä olivat virolaiset holding-yhtiöt AS Epeks ja AS Talinvest. Kauppahinta oli noin 190 miljoonaa markkaa, josta noin 110 miljoonaa markkaa maksettiin käteisenä ja loput suunnatulla osakeannilla.

Tämä strategisesti tärkeä kauppa tarjoaa HK Ruokatalolle synergiaetuja ja mielenkiintoiset kehitysnäkymät ja mahdollistaa laajenemisen Baltiassa ja Itä-Euroopassa.

AS Rakvere Lihakombinaat on Baltian suurin lihanjalostusyhtiö ja selkeä markkinajohtaja. Konserniin kuuluu Rakveren tuotantolaitoksen lisäksi tytäryhtiöt AS Ekseko, AS Linnulihatooted ja A/s Rigas Miesnieks. Ekseko on Viron suurin sianlihantuottaja ja Linnulihatooted suurin kalkkunanlihatuotteiden tuottaja. Rigas Miesnieks on Latvian suurin liha-alan yritys.

Rakvere Lihakombinaat -konsernin vuosituotanto on lähes 30 miljoonaa kiloa. Päätuotteita ovat jalostetut lihatuotteet, makkarat ja kinkut sekä tuore liha. Konsernin markkinaosuus Virossa on lähes 40 prosenttia ja Latviassa noin 20 prosenttia. Rakvere vie tuotteitaan Baltiaan sekä mm. Ukrainaan. Konserni työllistää yli tuhat henkeä.

Rakveressa sijaitseva tuotantolaitos on otettu käyttöön vuonna 1990. Se on pääosin HK Ruokatalon suunnittelema ja suomalaisten rakentama. HK Ruokatalo toimi myös käytännön toteutuksen valvojana.

Kaupan myötä HK Ruokatalo vie omaa osaamistaan Rakvereen tavoitteenaan sillä tavalla tukea Rakveren kehittymistä Virossa ja Baltiassa sekä hyödyntää kaupan mukanaan tuomia synergiaetuja, joita on mm. raaka-aineen hankinnassa, tuotannossa, tietotaidossa sekä viennissä kolmansiin maihin.

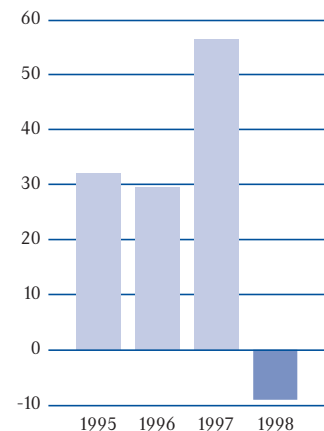
Rakveren osakkeet on noteerattu Tallinnan arvopaperipörssin toisella listalla (Lisanimet) 21.7.1998 lähtien.

Investoinnit

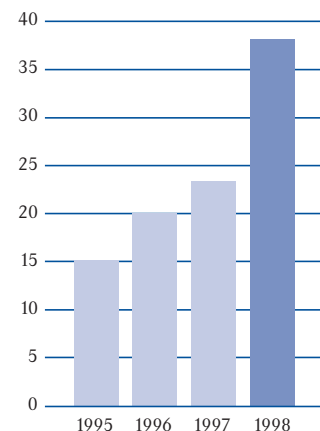
Bruttoinvestoinnit olivat 458,7 miljoonaa markkaa, mistä Rakvere Lihakombinaat -konsernin enemmistön hankinnasta aiheutuvan konserniliikearvon osuus oli 107,6 miljoonaa markkaa.

Merkittävimmät rakennuskohteet olivat Forssassa, Eurassa ja Turussa. Forssassa jatkui tuotantolaitoksen laajennustyö. Vuoden aikana saatiin valmiiksi mm. raaka-ainevarasto, esikäsitellytiloja ja pakatun lihan vastaanotto- ja purkutilat.

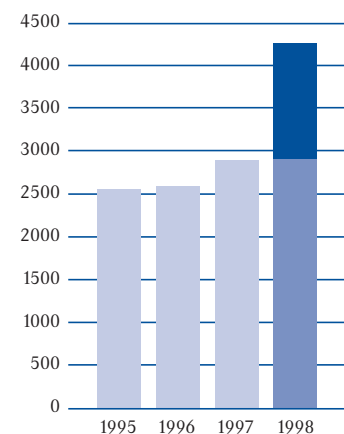
Tulos ennen satunnaisia eriä 1995-1998 (milj. mk)

Omavaraisuusaste 1995-1998 (%)

Henkilöstön määrä 1995-1998

Ulkomailla työskentelevien osuus on merkitty tummemmalla.

Broilertalon investointi Eurassa jatkui suunnitelmien mukaan. Jalostuskapasiteetin lisäyksen ohella Eurassa parannetaan jakelulogistiikkaa ja lähettämötoimintaa ja nostetaan jalostusastetta. Hanke valmistuu keväällä 1999. Turussa aloitettiin kuorettomia nakkeja valmistavan tuotantolinjan uusiminen. Noin 30 miljoonan markan investoinnilla korvataan 25 vuotta käytössä ollut, Suomen suurin nakkiliinja. Uusi linja mahdollistaa muun muassa tarkemman prosessinhallinnan ja antaa joustovaraa viennin hoitamiseen. Lisäksi se kuluttaa vähemmän energiaa ja on kustannustehokkaampi. Tuotantolinja valmistuu keväällä 1999.

Rahoitus

Emoyhtiön tilikauden aikana järjestämien osakeantien seurauksena konsernin omavaraisuusaste nousi 38,1 prosenttiin oltuaan vuotta aikaisemmin 23,3 prosenttia. Konserniin tuli 347,4 miljoonaa markkaa omaa pääomaa. Näillä varoilla rahoitettiin Rakvere Lihakombinaatin osake-enemmistön hankinta ja eräitä muita investointeja sekä maksettiin pois aikaisempia lainoja.

Osakepääoman korottaminen

(1) Emoyhtiö korotti osakepääomaansa 65 miljoonalla markalla järjestämällä 23.3.-6.4.1998 kolmiosaisen, suunnatun osakeannin, jossa tarjottiin merkittäväksi yhteensä 1.300.000 A-osaketta. Osakkeenomistajien merkintäetu oikeudesta poikettiin yhtiön omistuspohjan laajentamiseksi, liiketoiminnan edelleenkehittämiseksi sekä keskeisten sidosryhmien ja henkilöstön sitouttamiseksi yhtiön toimintaan.

Osakeanti koostui instituutioannista, sidosryhmäannista ja henkilöstöannista. Merkintähinta määräytyi kansainvälisten ja kotimaisten ammattimaisten sijoittajien ns. book building -menettelyssä tekemien tarjousten perusteella ja se oli instituutioannissa ja sidosryhmäannissa 186,00 markkaa osakkeelta. Henkilöstöannissa merkintähinta oli 152,50 markkaa osakkeelta, mikä on A-osakkeen vaihdolla painotettu helmikuun 1998 keskikurssi vähennettynä 10 prosentin alennuksella. Henkilöstöosakkeisiin liittyy optio-oikeus. Jokaista henkilöstöosaketta kohden merkitsijä sai vastikkeetta viisi optio-oikeutta. Merkintäaika optioita käytettäessä on 1.2.2002-31.1.2004. Kukin optio-oikeus oikeuttaa silloin merkitsemään yhden uuden A-osakkeen hintaan, mikä on instituutioannin merkintähinta lisättyä 5 prosentilla. Jos kaikki 150.000 optio-oikeutta käytetään yhtiön osakepääoma kasvaa 7.500.000 markalla. Merkintähintaa

alennetaan vuosittain osakekohtaisen osingon määrällä, sikäli kuin yhtiö maksaa osinkoa.

Kohderyhmien kiinnostus antiin oli hyvä. Erityisesti kansainvälinen kiinnostus yllätti myönteisesti siihen nähden, että kysymyksessä oli yhtiön ensimmäinen ulkomaille markkinoitu osakeanti. Anti tuli täyteen merkityksi kaikilta kolmelta osaltaan ja oman pääoman ehtoista pääomaa tuli yhteensä 278 miljoonaa markkaa.

Osakeannin ylimerkinnän kattamista koskevien ehtojen mukaisesti ja ylimääräisen yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla hallitus tarjosi Dresdner Kleinwort Benson Ltd:n merkittäväksi enintään 200.000 A-osaketta. Tämä tarkoitti osakepääoman korottamista 10 miljoonalla markalla. Merkintähinta oli 186,00 markkaa osakkeelta ja merkintäaika 21.4.1998.

(2) Rakvere Lihakombinaatin osake-enemmistön oston rahoittamiseksi yhtiö korotti osakepääomaansa 19.772.450 markalla tarjoamalla AS Epeksille ja AS Talinvestille merkittäväksi yhteensä 395.449 A-osaketta. Osakkeenomistajien merkintäetu oikeudesta poikettiin markkinaosuutta lisäävän ulkomaisen yrityksen osakkeiden ostamiseksi ja kauppahinnan osan maksamiseksi suuntaamalla anti myyjille, jolloin yhtiön ei tarvitse käyttää vierasta pääomaa tai omia varojaan koko kauppahinnan maksamiseksi.

Merkintäaika oli 26.8.-30.9.1998 ja merkintähinta 197 markkaa osakkeelta. Anti merkittiin täyteen.

Maksu tapahtui merkintäehtojen mukaisesti siten, että Talinvest luovutti HK Ruokatalolle 3.001.652 kappaletta Rakvere Lihakombinaatin osakkeita ja Epeks luovutti 9.057.709 kappaletta Rakvere Lihakombinaatin osakkeita.

Osakkeiden nimellisarvon muutos

Ylimääräinen yhtiökokous päätti 26.8.1998 laskea yhtiön osakkeiden nimellisarvon 50 markasta 10 markkaan, mikä viisinkertaisti yhtiön osakemäärät. Muutokset vaikuttivat pörssikaupankäynnissä 9.9.1998 alkaen.

Osakepääoma

HK Ruokatalo Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 215.022.450 markkaa. Se jakaantui 16.102.245 A-osakkeeseen ja 5.400.000 K-osakkeeseen. Osakkeiden nimellisarvo on 10 markkaa. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeella on yksi ääni ja K-osakkeella 20 ääntä. K-osakkeet omistaa LSO-osuuskunta.

Yhtiön osakkeet ovat olleet arvo-osuusjärjestelmässä

Osakeannit

Merkintäaika	Korotustapa	Nimellisarvo mk	Merkintähinta mk	Uusia A-osakkeita kpl	Osakepääoman korotus milj. mk	Uusi osakepääoma milj. mk	Osinko-oikeus
• 12.12.1994 -10.2.1995	Suunnattu anti LSO-osuuskunnalle, sen jäsenille, konsernin työntekijöille ja toimeksiantosuhteessa oleville autoilijoille	50	70,00	1.200.000	60,0	120,0	1.1.1995
• 23.3.-31.3.1998	Suunnattu anti institutiонаalisille sijoittajille	50	186,00	1.195.594	59,8	179,8	1.1.1998
• 1.4.-6.4.1998	Suunnattu anti yhtiön sidosryhmille	50	186,00	74.406	3,7	183,5	1.1.1998
• 1.4.-6.4.1998	Suunnattu anti konsernin henkilöstölle	50	152,50	30.000	1,5	185,0	1.1.1998
• 21.4.1998	Suunnattu anti Dresdner Kleinwort Benson Ltd:lle	50	186,00	200.000	10,0	195,3	1.1.1998
• 26.8.-30.9.1998	Suunnattu anti AS Epeksille ja AS Talinvestille	50	197,00	395.449	19,8	215,0	1.1.1998

Lisäksi vuoden 1994 optiolainan optiotodistuksilla merkittiin kertomusvuonna 5.000 kappaletta 50 markan nimellisarvoista A-osaketta 70,00 markan kappalehintaan. Näin ollen 5.000 uutta A-osaketta laskettiin liikkeeseen ja osakepääomaa korotettiin 250.000 markalla.

31.10.1997 lähtien.

Yhtiöllä oli tilikauden päättyessä 5.495 rekisteröityä osakkeenomistajaa.

Osakkeiden noteeraus

HK Ruokatalon A-osake otettiin Helsingin Pörssin meklarilistalle 6.2.1997. Yhtiön hakemuksesta Pörssi siirsi osakkeen meklarilistalta varsinaiselle pörssilistalle 3.4.1998.

Listan vaihdolla yhtiö halusi lisätä sijoittajien kiinnostusta osaketta kohtaan.

Osakkeiden kurssikehitys

Yhtiön A-osakkeita vaihdettiin Helsingin Pörssissä 5.128.510 kappaletta yhteenlasketulta arvoltaan 130,8 miljoonaa markkaa. Kurssit vaihtelivat 10 markan nimellisarvon mukaan laskettuna 14,50 ja 45,02 markan välillä. Viimeinen kaupantekokurssi oli 16,50 markkaa.

Johdon osakkeenomistus ¹⁾

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.1998 yhteensä 47.535 A-osaketta, mikä vastaa 0,22 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,04 prosenttia äänistä.

Johdon osakkeenomistukseen sisältyy 8.000 A-osaketta, jotka johto merkitsi henkilöstöannissa 1.4.-6.4.1998. Niihin liittyvillä optio-oikeuksilla voidaan merkitä 40.000 uutta A-osaketta 1.2.2002 - 31.1.2004 välisenä aikana. Lisäksi joh-

dolla on 10.000 kappaletta vuoden 1994 optiolainan optiotodistuksia, mikä on 22,2 prosenttia optiotodistusten koko määrästä. Niillä voidaan merkitä 50.000 A-osaketta.

Johdon hallussa olevien optiolainan ja henkilökuntaosakkeisiin liittyvien optio-oikeuksien perusteella voidaan merkitä yhteensä 90.000 A-osaketta, mikä olisi 31.12.1998 vastannut 0,42 prosenttia osakemäärästä ja 0,07 prosenttia äänimäärästä.

1) Kaikki luvut on laskettu 10 markan nimellisarvon mukaan.

Hallituksen valtuudet osakepääoman korottamiseen

Hallituksella ei ole voimassa olevaa valtuutusta osakeantiin tai vaihtovelkakirja- tai optiolainan liikkeeseen laskuun eikä omien osakkeiden hankkimiseen.

Arvopaperimarkkinalain mukaiset ilmoitukset omistussuhteiden muuttumisesta

LSO-osuuskunta (rek.no 30.090) ilmoitti 3.4.1998 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 pykälän mukaisesti, että sen omistusosuus HK Ruokatalon osakepääomasta oli alittanut 50 prosentin rajan osakeannin seurauksena.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) ilmoitti epävirallisesti 15.12.1998 hankkineensa 7,7 prosentin osuuden HK Ruokatalon osakepääomasta. LRF on Ruotsin maa- ja metsäta-

loustuottajien keskusjärjestö. LRF:n määräysvallassa olevat yhtiöt Swed Agri Invest AB (Ruotsi, rek.no 556550-8958) ja LRF Re AG (Sveitsi, rek.no CH-020.3.000.820-9) antoivat 25.1.1999 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 pykälän mukaisen ilmoituksen, että niiden yhteenlaskettu omistusosuus HK Ruokatalon osakepääomasta oli osakekaupan seurauksena ylittänyt kymmenen prosentin rajan 20.1.1999.

Hallituksen täydentäminen

Ylimääräinen yhtiökokous valitsi Toomas Kõuhknan hallituksen jäseneksi 26.8.1998. Hallituksen jäsenmäärä nousi samalla seitsemään.

Henkilöstö

	1998	1997	Muutos
HK Ruokatalo -konserni			
Keskimäärin	3.582	2.989	+593
31.12., ilman Rakverea	2.908	2.886	+22
31.12., Rakvere mukaanlukien	4.261	2.886	+1.375
Emoyhtiö			
Keskimäärin	2.311	2.112	+199
Vuoden lopussa	2.150	1.996	+154

Keskimääräisluvut on laskettu keskiarvoina kuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

Emoyhtiön henkilöstön määrää lisäsi se, että teurastamon noin 170 hengen henkilöstö siirtyi vuoden 1998 alussa tytäryhtiö LSO Foods Oy:stä HK Ruokatalo Oyj:n palvelukseen. AS Rakvere Lihakombinaatin tulo konsernin henkilöstökirjanpidon osaksi syyskuun alusta lukien nosti henkilöstömäärää olennaisesti.

Henkilöstö yrityksittäin 31.12.1998

HK Ruokatalo Oyj	2.150
AS Rakvere Lihakombinaat -konserni	1.353
Broilertalo Oy	648
LSO Foods Oy	62
Food Kuljetus Oy	26
Etelä-Suomen Teuraspalvelu Oy	19
Lounaisrehu Oy	3
HK Ruokatalo -konserni yhteensä	4.261

Vuoden lopussa konsernin henkilöstöstä oli Suomessa 2.902 (68,1 %), Virossa 997 (23,4 %) ja Latviassa 349 (8,2 %) henkeä. Muissa maissa oli yhteensä 13 (0,3 %) henkeä.

Laatu- ja ympäristösertifiointi

Yhtiölle myönnettiin maaliskuussa ISO 9001 -standardin mukaisen laatujärjestelmän sertifiikaatti, joka kattaa tuotekehityksen, materiaalien ostot, tuotannon, myynnin ja viennin sekä kuljetusten valvonnan. Tytäryhtiö LSO Foods Oy:n sertifiikaatti kattaa alkutuotannon kehittämisen, eläinterveydenhuollon, elävän raaka-aineen hankinnan, eläinkuljetusten ohjauksen, tuottajapalvelut ja rehujen välityksen kotieläintuotantoon.

Laatujärjestelmän rinnalla yhtiössä on rakennettu ISO 14001 -standardin mukaista ympäristöjärjestelmää. Siinä sertifiointiin ensimmäisinä Vantaan ja Riihimäen tuotantolaitokset.

Euron käyttöönotto

HK Ruokatalo -konsernilla on valmiudet laskuttaa asiakkaita euroissa syksyllä 1999. Kaupan keskusliikkeiden suunnitelmat ja toiveet huomioon ottaen näyttää kuitenkin siltä, että konsernin kotimaan laskutus tapahtuu pääsääntöisesti markoissa siirtymäajan loppupuolelle asti. Vientilaskutuksessa konserni on pyrkinyt siirtymään euroihin vuoden 1999 alusta. Euromääräisiä ostolaskuja konserni on käsitellyt vuoden 1999 alusta alkaen.

Tämän hetkisen arvion mukaan palkanmaksu ja tuottajatililykset tapahtuvat markoissa siirtymäkauden lopulle saakka. Kirjanpitovaluutaksi euro otettaneen siirtymäkauden lopussa (1.1.2002).

Valmistautuminen vuoteen 2000

Yhtiössä jatkettiin työtä vuosituhannen vaihtumisesta johtuvien tietotekniikkaongelmien välttämiseksi. Selvitysten perusteella on hankittu kokonaan uusia ohjelmistoja ja laitteita, toteutettu ohjelmapäivityksiä ja järjestelmämuutoksia havaittujen riskikohtien poistamiseksi. Tarkistukset ja päivitykset jatkuvat edelleen alkusyksyyn saakka.

Vuosituhannen vaihtumiseen liittyvä selvitystyö kytkeytyy kesällä 1997 aloitettuun hankkeeseen, jonka kuluessa konsernin tietohallintostrategia uudistetaan. Tavoitteena on nopeuttaa johtamisessa tarvittavan reaaliaikaisen tiedon saantia ja samalla varmistaa häiriötön toiminta vuosituhannen vaihteen yli. Hankkeeseen sisältyy merkittävä sovel- lus- ja laitearkkitehtuurin muutos. Tiedonhallinnan järjes-

telmäksi valittiin saksalainen SAP R/3. Uusi järjestelmä kattaa talous- ja materiaalihallinnon, varsinaisen tuotannon ja tuotannonohjauksen, myynnin ja jakelun sekä hankinnan. Alkutuotannossa käytettävä tilitysjärjestelmä oheistointitoineen on myös korvattu uudella järjestelmällä.

Järjestelmäkokonaisuus on valmis kesään 1999 mennessä, jolloin merkittävin osa konsernin tiedonhallinnasta tapahtuu R/3-järjestelmässä.

Yhtiö solmi vuoden 1998 lopussa ICL Data Oy:n kanssa yhteistyösopimuksen, joka käsittää yhtiön käyttämän tietotekniikan ylläpidon ja siihen liittyvien palvelujen hoitamisen ja kehittämisen.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Markkinatilanne on jatkunut vuoden 1999 alkukuukausina pääosin samankaltaisena kuin vuoden 1998 jälkipuolella. Sianlihan maailmanmarkkinahinta on tosin alkanut hivenen vahvistua helmikuussa, mutta muutos ei ole näkynyt Suomessa eikä sen pysyvyydestä ole takeita. Konsernin vienti Venäjälle on jonkin verran elpynyt, lähinnä EU:n maksaman korotetun vientituen ansiosta, mutta muuten edellytykset tuloksen tekemiselle eivät ole merkittävästi muuttuneet. Kun alkuvuosi on liha-alalla muutenkin perinteisesti laimea, on konsernin alkukuukausien tulos yleensä lähellä nollatasoa tai lievästi tappiollinen. Kuluvan vuoden tammi-helmikuun tulos vastasi vuoden 1998 tammi-helmikuun tasoa ja oli lievästi tappiollinen.

Vuonna 1998 aloitettuja toimia kustannustehokkuuden lisäämiseksi jatkettiin tammikuussa 1999. Emoyhtiö ryhtyi etsimään yhdessä henkilöstön kanssa keinoja yhtiön kilpailukyvyn parantamiseksi ja tämän pohjalta sovittiin tehostamisohjelmasta, joka sisältää mm. organisaation yksinkertaistamisen ja eri toimipaikkojen keskinäisen työnjaon tarkistamisen. Ohjelma koskee emoyhtiön kaikkia yksiköitä. Tuotantolaitosten lukumäärä vähenee yhdellä, kun erikoislihavalmisteiden ja palvituotteiden valmistus siirretään Tammisaaresta Forssaan.

Tehostamisohjelman seurauksena emoyhtiön työvoiman tarve vähenee noin 250 hengellä. Päätökset irtisanomisista ja lomautuksista tehtiin maaliskuun alkupäivinä. Yhteistointitalain mukaiset neuvottelut haittasivat jonkin verran yrityksen toimintaa alkukuukausina.

Tulevaisuuden näkymät

Kulutuskysynnän ennustetaan kasvavan Suomessa edelleen siipikarjatuotteissa ja joissakin valmisruoissa sekä poikkeuksellisen alhaisesta hintatasosta johtuen myös sianlihassa. Kokonaisuudessaan tuoreen ruoan kulutus kasvaa Suomessa noin 1-2 %.

Venäjän talouskriisin vaikutus Suomen ja Baltian maiden elintarviketeollisuuteen on voimakkaampi kuin kesällä 1998 ennakoitiin. Se johtuu pääasiassa siitä, että suuren ostajamaan kysynnän romahdus lisää ja muuttaa kilpailutilannetta myös kotimarkkinoilla. HK Ruokatalolle jalostettujen elintarvikkeiden vienti Venäjälle oli merkittävää ja tässä tuoteryhmässä vientiedellytykset ovat merkittävästi heikentyneet. Tuoreen ja pakastetun lihan vienti jatkuu edelleen hyvällä tasolla osittain johtuen EU:n korotetusta vientituesta. Rakvere Lihakombinaatille Venäjän vaikutus on tuntuvasti suurempi. Rakveren myynnistä suuntautui aikaisemmin noin 20 % Venäjälle ja Ukrainaan. Nyt vienti näihin maihin on varsin pientä. Lihamarkkinoita kiristää myös halpa tuontiliha, jota tulee Baltiaan osittain Venäjän kautta suuremmalla vientituella. Tämä on kiristänyt selvästi Baltian kotimarkkinoita.

HK Ruokatalo -konserni hakee kasvua Suomessa ja Baltian maissa keskittymällä kasvaviin tuoteryhmiin, kehittämällä aktiivisesti uusia tuotteita, kehittämällä edelleen merkkitarvemarkkinointiaan sekä parantamalla kustannustehokkuuttaan. Viime kesänä aloitetut toimenpiteet konsernin sopeuttamiseksi uuteen markkinatilanteeseen ja kustannustehokkuuden parantamiseksi saadaan pääosin toteutetuksi kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä

Konsernin jakokelpoisten varojen määrä on konsernitaseen mukaan 35.244.341,25 markkaa. Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 39.530.388,58 markkaa.

Hallitus esittää, että yhtiö jakaa vuodelta 1998 osinkoa 3,0 prosenttia osakkeen nimellisarvosta eli 0,30 markkaa osakkeelle.

Tunnusluvut

Konserni syntyi 30.6.1995, joten aikaisemmilta vuosilta sillä ei ole vertailukelpoisia tunnuslukuja. Vuoden 1995 tunnuslukuja laskettaessa on niissä tunnusluvuissa, joissa tarvittaisiin kahden tilinpäätöksen keskiarvolukuja (oman pääoman ja sijoitetun pääoman tuottoprosentit), käytetty tilinpäätöshetken 31.12.1995 lukuja. Julkisen noteerauksen kohteena osake on ollut 6.2.1997 lähtien, joten markkinahintaa edellyttäviä tunnuslukuja (hinta/voitto-suhde, osakkeen kurssikehitys, osakkeiden markkina-arvo sekä osakkeiden vaihdon kehitys lukumääränä ja prosentteina) ei ole voitu laskea ennen vuotta 1997. Osinkoa on tarkasteluaikana maksettu vain vuodelta 1997, joten siihen liittyvät tunnusluvut on voitu laskea vuodelta 1997 sekä vuodelta 1998, jolta hallitus esittää maksettavaksi osinkoa.

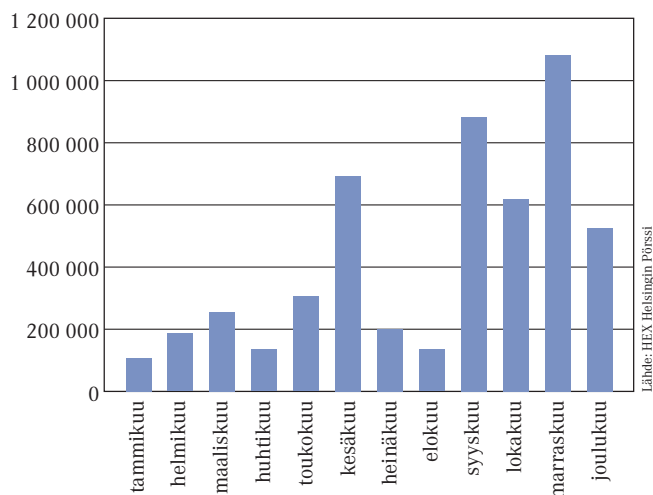
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	1998	1997	1996	1995
Liikevaihto, 1.000 mk	2.820.464	2.717.843	2.346.828	2.433.343
Liikevoitto				
- 1.000 mk	29.972	102.661	87.093	90.172
- % liikevaihdosta	1,1	3,8	3,7	3,7
Tulos ennen satunnaiseriä				
- 1.000 mk	-8.692	56.355	29.619	32.016
- % liikevaihdosta	-0,3	2,1	1,3	1,3
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja				
- 1.000 mk	-8.752	56.491	28.590	32.730
- % liikevaihdosta	-0,3	2,1	1,2	1,4
Oman pääoman tuotto (ROE), %	-0,7	13,4	8,1	14,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	2,5	9,5	8,0	8,0
Omavaraisuusaste, %	38,1	23,3	20,0	15,1
Bruttoinvestoinnit				
- 1.000 mk	458.680	85.945	110.695 ¹⁾	400.624 ¹⁾
- % liikevaihdosta	16,3	3,2	4,7	16,5
Tutkimus- ja kehityksenot				
- 1.000 mk	10.297	14.557	5.326	3.876
- % liikevaihdosta	0,4	0,5	0,2	0,2
Henkilöstön määrä keskimäärin	3.582	2.989	2.684	2.753

¹⁾ Valtaosa investoinneista vuosina 1995 ja 1996 liittyi yritysrakenteen muutoksesta johtuviin järjestelyihin. Tunnuslukuja laskettaessa on taseesta ilmenevä, oman pääoman ehtoinen pääomalaina luettu omaan pääomaan.

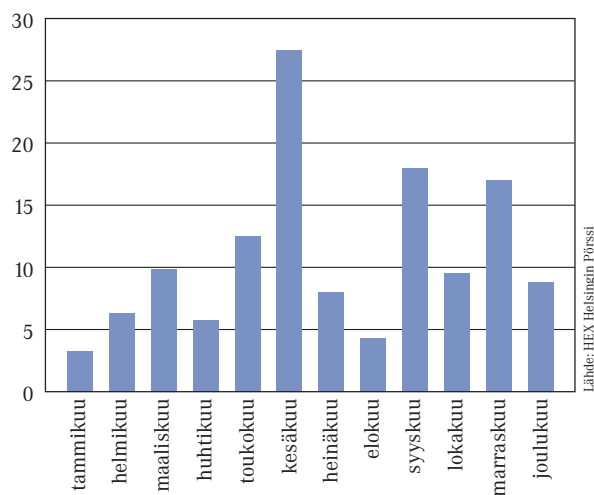
Osakkeen vaihto

Vaihdon kappalemäärä kuukausittain.
Nimellisarvon muutos on otettu huomioon

Osakkeen vaihto

Vaihdon arvo miljoonina markkoina kuukausittain.

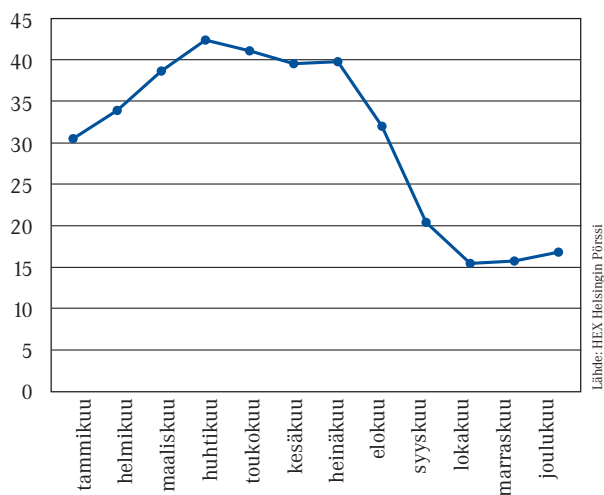
Osakekohtaiset tunnusluvut

	1998	1997	1996	1995
Tulos/osake (EPS), laimentamaton, mk	-0,31	3,27	1,68	2,69
Tulos/osake (EPS), laimennettu, mk	-0,14	2,86	1,44	2,64
Oma pääoma/osake, mk	30,32	23,24	20,35	18,07
Osakekohtainen osinko, mk	0,30	0,80	-	-
Osinko laimentamattomasta tuloksesta, %	...	24,5	-	-
Osinko laimennetusta tuloksesta, %	...	28,0	-	-
Efektiivinen osinkotuotto, %	1,8	2,7	-	-
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)				
- laimentamaton	...	9,05	-	-
- laimennettu	...	10,36	-	-
Osakeantioikaistu				
- alin kaupantekokurssi, mk	14,50	20,00	-	-
- ylin kaupantekokurssi, mk	45,02	36,00	-	-
- keskipurssi, mk	25,50	23,59	-	-
Osakekurssi 31.12., mk	16,50	29,60	-	-
Osakekannan markkina-arvo, Mmk	354,8	355,2	-	-
Vaihdettujen osakkeiden määrä, 1 000 kpl	5.128,5	4.022,0	-	-
- % keskimääräisestä lukumäärästä	27,3	60,9	-	-
Osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä, kpl				
- keskimäärin tilikaudella	18.805.163	12.000.000	12.000.000	12.000.000
- tilikauden lopussa	21.502.245	12.000.000	12.000.000	12.000.000
- täysin laimennettu	22.255.163	14.725.000	14.025.000	12.225.000

Aikaisempien vuosien vertailuluvuissa on otettu huomioon osakkeen nimellisarvon muuttuminen.

Osakkeen kurssikehitys

Keskikurssi markkoina kuukausittain.
Nimellisarvon muutos on otettu huomioon

Osakkeen kaupankäyntitunnus Helsingin Pörsissä on HKRAV ja ISIN-koodi FI0009006308.

Kurssikehitysindeksi 3.4.-31.12.1998

Alempi käyrä kuvaa HK Ruokatalon A-osakkeen indeksikehitystä (3.4.1998=1.000). Ylempi kuvaa HEX Toimialaindeksiä (elintarviketeollisuus).

— HKRAV — HEX elintarviketeollisuusindeksi

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto

$$\frac{\text{Voitto/tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - verot}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero laskennallisella (lykättyllä) verovelalla vähennettynä (keskiarvo)}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto

$$\frac{\text{Voitto/tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero laskennallisella (lykättyllä) verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Osakekohtainen tulos

$$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - verot +/- vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden lukumäärä}}$$

Osakekohtainen oma pääoma

$$\frac{\text{Oma pääoma + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero laskennallisella (lykättyllä) verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$

Osakekohtainen osinko

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tilikauden jälkeisten osakeantien oikaisukerroin}}$$

Osinko tuloksesta

$$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$$

Efekttiivinen osinkotuotto

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tilikauden viimeisen kaupankäyntipäivän mukaisella osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu osakeantioikaistu keskikurssi}} \times 100$$

Hinta/voitto-suhde (P/E)

$$\frac{\text{Tilikauden viimeisen kaupankäyntipäivän mukaisella osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu osakeantioikaistu keskikurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$$

Osakekannan markkina-arvo

$$\text{Ulkona olevien osakkeiden määrä tilikauden lopussa} \times \text{tilikauden viimeisen kaupankäyntipäivän mukaisella osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu osakeantioikaistu keskikurssi}$$

Omistusjakautuma 31.12.1998

Osakkeiden määrä	Omistuksia	%	Osakelukumäärä	%	Äänimäärä	%
1-10	389	7,16	3.285	0,02	3.285	0,00
11-100	1.455	26,77	63.820	0,30	63.820	0,05
101-1.000	2.743	50,46	1.184.326	5,51	1.184.326	0,95
1.001-10.000	786	14,46	2.125.809	9,89	2.125.809	1,71
10.001-100.000	46	0,85	1.462.420	6,80	1.462.420	1,17
100.001-500.000	13	0,24	3.204.740	14,90	3.204.740	2,58
500.001-	4	0,07	13.222.555	61,49	115.822.555	93,33
Yhteensä	5.436	100,00	21.266.955	98,91	123.866.955	99,81
Odotusluettelolla			2.450	0,01	2.450	0,00
Yhteistilillä			232.840	1,08	232.840	0,19
Yhteensä			21.502.245	100,00	124.102.245	100,00

Sektorijakautuma 31.12.1998

	prosenttia omistajista	prosenttia osakelukumäärästä
Yritykset	3,63	44,99
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,44	29,08
Julkisyhteisöt	0,31	7,76
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,66	2,53
Kotitaloudet	94,96	14,55
Odotusluettelolla		0,01
Yhteistilillä		1,08

Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus oli 16,72 % osakelukumäärästä.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.1998

	A-osakkeita	K-osakkeita	% osakkeista	% äänistä
LSO-osuuskunta	2.981.655	5.400.000	38,98	89,43
Kuntien eläkevakuutus	750.000	-	3,49	0,60
AS Talinvest	550.150	-	2,56	0,44
Placeringsfonden Gyllenberg Small Firm	415.150	-	1,93	0,33
Sijoitusrahasto Alfred Berg Optimal	393.900	-	1,83	0,32
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	365.000	-	1,70	0,29
Sijoitusrahasto Alfred Berg Finland	349.100	-	1,62	0,28
Vakuutusosakeyhtiö Yritys-Sampo	268.815	-	1,25	0,22
Sijoitusrahasto Evli-Select	222.000	-	1,03	0,18
Placeringsfonden Gyllenberg Optimum	207.650	-	0,97	0,17
Sijoitusrahasto Alfred Berg Portfolio	197.600	-	0,92	0,16
Eläkevakuutusosakeyhtiö Verdandi	190.325	-	0,89	0,15
Placeringsfonden Gyllenberg Finlandia	173.500	-	0,81	0,14
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto ry	155.000	-	0,72	0,12
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA	154.700	-	0,72	0,12
Sijoitusrahasto Evli-Mix	112.000	-	0,52	0,09
Hallintarekisteröidyt	3.594.250	-	16,72	2,90
Muut	5.021.450	-	23,35	4,05
Yhteensä	16.102.245	5.400.000	100,00	100,00

Tuloslaskelma

1.1. - 31.12. (1.000 mk)

	<i>Konserni</i> 1998	<i>Konserni</i> 1997	<i>Emo</i> 1998	<i>Emo</i> 1997
<i>Liikevaihto</i>	2 820 464	2 717 843	2 083 425	2 042 332
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-3 829	3 568	-2 581	2 500
Valmistus omaan käyttöön (+)	141	1 773	38	1 773
Osuus osakkuusyritysten voitoista	1 160	1 219	-	-
Liiketoiminnan muut tuotot	25 310	7 981	10 176	27 498
<i>Materiaalit ja palvelut</i>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 563 904	1 503 291	1 142 548	1 187 506
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-10 712	-11 321	-6 974	-8 716
Ulkopuoliset palvelut	193 175	155 691	79 798	66 755
Materiaalit ja palvelut yhteensä	1 746 367	1 647 661	1 215 372	1 245 545
<i>Henkilöstökulut</i>				
Palkat ja palkkiot	454 160	406 030	336 277	291 563
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	63 117	64 236	48 437	46 467
Muut henkilösivukulut	59 279	49 672	39 024	37 192
Henkilöstökulut yhteensä	576 556	519 938	423 738	375 222
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>				
Suunnitelman mukaiset poistot	120 141	109 071	93 269	91 726
Konserniliikearvon poisto	3 585	-	-	-
Konsernireservin vähennys	-1 606	-	-	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	122 120	109 071	93 269	91 726
Liiketoiminnan muut kulut	359 586	353 053	338 989	304 204
Osuus osakkuusyritysten tappioista	8 645	-	6 985	-
<i>Liikevoitto</i>	29 972	102 661	12 705	57 406
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>				
Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä	273	93	606	553
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Muilta	2	307	2	306
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	-	-	8 559	3 884
Muilta	10 791	7 642	3 395	4 282
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	-	-	3 452	1 062
Muille	49 730	54 348	41 988	51 030
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-38 664	-46 306	-32 878	-43 067
<i>Tappio/voitto ennen satunnaisia eriä</i>	-8 692	56 355	-20 173	14 339
<i>Satunnaiset erät</i>				
Satunnaiset tuotot	-	328	27 513	40 597
Satunnaiset kulut	60	192	7 986	4 926
<i>Tappio/voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja</i>	-8 752	56 491	-646	50 010
Tilinpäätössiirrot	-	-	8 411	2 080
Tuloverot	801	17 700	270	15 891
Muut välittömät verot	2	1	2	1
Laskennallisen verovelan muutos	-2 890	-582	-	-
Vähemmistöosuus	738	-7	-	-
<i>Tilikauden tappio/voitto</i>	-5 927	39 365	7 493	36 198

Tase

31.12. (1.000 mk)

	<i>Konserni</i> 1998	<i>Konserni</i> 1997	<i>Emo</i> 1998	<i>Emo</i> 1997
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>				
Aineettomat oikeudet	6 319	6 453	4 152	4 157
Liikearvo	42 125	47 625	1 700	2 100
Muut pitkävaikutteiset menot	17 790	11 672	16 366	10 985
Ennakkomaksut	6 804	3 758	6 804	3 758
	73 038	69 508	29 022	21 000
<i>Konserniliikearvo</i>	103 974	-	-	-
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>				
Maa- ja vesialueet	2 212	1 575	260	260
Rakennukset ja rakennelmat	754 732	620 442	533 066	531 381
Koneet ja kalusto	248 606	189 797	153 261	168 730
Muut aineelliset hyödykkeet	17 008	8 377	7 073	8 246
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	53 223	28 701	24 976	14 905
	1 075 781	848 892	718 636	723 522
<i>Sijoitukset</i>				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	-	-	245 272	48 841
Osuudet omistusyhteisyriksissä	9 034	10 781	5 150	6 061
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	210	210	210	210
Muut osakkeet ja osuudet	932	367	265	261
Muut saamiset	2 815	2 198	1 954	1 953
	12 991	13 556	252 851	57 326
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
<i>Vaihto-omaisuus</i>				
Aineet ja tarvikkeet	79 771	61 521	66 498	59 524
Keskeneräiset tuotteet	6 420	10 895	6 420	2 969
Valmiit tuotteet/Tavarat	72 699	31 629	16 128	22 160
Muu vaihto-omaisuus	3 848	3 520	-	-
Ennakkomaksut	2 221	1 812	-	-
	164 959	109 377	89 046	84 653
<i>Saamiset</i>				
<i>Pitkäaikaiset</i>				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	-	-	97 731	50 376
Lainasaamiset	173	218	173	218
	173	218	97 904	50 594
<i>Lyhytaikaiset</i>				
Myyntisaamiset	295 256	280 327	237 685	211 159
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	-	-	36 655	41 441
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	2 459	271	2 459	271
Lainasaamiset	330	1 701	312	312
Muut saamiset	976	1 485	10	8
Siirtosaamiset	25 221	20 260	13 217	5 409
	324 242	304 044	290 338	258 600
<i>Rahoitusarvopaperit</i>				
Muut arvopaperit	703	1 182	703	1 016
	703	1 182	703	1 016
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	81 039	126 245	71 045	112 829
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 836 900	1 473 022	1 549 545	1 309 540

Tase

31.12. (1.000 mk)

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	215 022	120 000	215 022	120 000
Ylikurssirahasto	252 386	-	252 386	-
Arvonkorotusrahasto	20 000	20 000	-	-
Vararahasto	25 440	25 440	25 440	25 440
Käyttörahasto	520	405	520	405
Edellisten tilikausien voitto	104 874	74 500	31 517	4 920
Tilikauden tappio/voitto	-5 927	39 365	7 493	36 198
	612 315	279 710	532 378	186 963
PÄÄOMALAINAT				
Vaihtovelkakirjalainat	62 500	62 500	62 500	62 500
<i>Oma pääoma ja pääomalainat yhteensä</i>	674 815	342 210	594 878	249 463
VÄHEMMISTÖOSUUS				
	23 865	166	-	-
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero	-	-	88 928	97 339
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset	1 678	-	1 678	-
VIERAS PÄÄOMA				
<i>Laskennallinen verovelka</i>	24 977	27 867	-	-
<i>Pitkäaikainen</i>				
Lainat rahoituslaitoksilta	480 610	445 679	447 500	445 679
Eläkelainat	129 824	193 843	129 824	181 477
Muut velat	848	278	225	225
	611 282	639 800	577 549	627 381
<i>Lyhytaikainen</i>				
Lainat rahoituslaitoksilta	140 538	98 688	77 111	97 528
Eläkelainat	12 697	15 082	12 697	14 078
Saadut ennakot	709	576	73	59
Ostovelat	197 162	194 001	55 749	56 952
Velat saman konsernin yrityksille			22 414	55 162
Velat omistusyhteisy yrityksille	11 409	5 950	11 409	5 950
Muut velat	6 492	13 020	2 400	2 308
Siirtovelat	131 276	135 662	104 659	103 320
	500 283	462 979	286 512	335 357
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 836 900	1 473 022	1 549 545	1 309 540

Kassavirtalaskelma

(1.000 mk)

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
LIIKETOIMINTA				
Liikevoitto	29 972	102 661	12 706	57 406
Poistot	122 120	109 071	93 269	91 805
Osakkuusyhtiöiden muutokset	1 747	-1 219	911	-
Nettokäyttöpääoman muutos	-77 941	10 751	-31 696	592
Rahoitustuotot ja kulut	-38 664	-46 306	-32 878	-43 067
Satunnaiset erät	-60	136	19 527	35 671
Laskennallisen verovelan muutos	2 890	582	-	-
Verot	-803	-17 701	-273	-15 892
Liiketoiminnan nettokassavirta	39 261	157 975	61 566	126 515
INVESTOINNIT				
Ostetut konserniyhtiöt	-107 659	-	-196 435	-26 361
Muun käyttöomaisuuden ostot	-352 173	-84 870	-97 530	-59 102
Muun käyttöomaisuuden myynnit	531	529	1 124	332
Investointien kassavirta yhteensä	-459 301	-84 341	-292 841	-85 131
Kassavirta ennen rahoitusta	-420 040	73 634	-231 275	41 384
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-37 046	-9 958	-58 360	19 290
Pitkäaikaisten saamisten muutos	45	704	-46 998	625
Lyhytaikaisen rahoituksen muutos	48 472	-75 335	-44 752	-58 340
Vähemmistöosuuden muutos	23 699	-990	-	-
Omien osakkeiden lunastus	-	1 100	-	-
Maksetut osingot	-9 600	-	-9 600	-
Pääomalainan muutos	-	17 500	-	17 500
Osakeanti	347 408	-	347 408	-
Muut	1 856	105	1 793	-
Rahoitus yhteensä	374 834	-66 874	189 491	-20 925
Likvidien varojen muutos	-45 206	6 760	-41 784	20 459
Likvidit varat 1.1.	126 245	119 485	112 829	92 370
Likvidit varat 31.12.	81 039	126 245	71 045	112 829
Likvidien varojen muutos taseessa	-45 206	6 760	-41 784	20 459
Nettokäyttöpääoman muutos				
Vaihto-omaisuus lis-/väh +	-55 582	-16 652	-4 393	-11 216
Lyhytaikaiset liikesaamiset lis-/väh+	-20 198	-42 747	-31 738	-13 239
Korottomat lyhytaikaiset velat lis+/väh-	-2 161	70 150	4 435	25 047
	-77 941	10 751	-31 696	592

Tilinpäätöksen liitetiedot 1998

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Tähän konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhtiö HK Ruokatalo Oyj:n tytäryhtiöt Broilertalo Oy, Food Kuljetus Oy, Lounaisrehu Oy, Helsingin Kauppiat Oy, HK International AB (Ruotsi), Rakvere Lihakombinaat -konserni (Viro), sekä LSO Foods Oy ja sen tytäryhtiö Etelä-Suomen Teuraspalvelu Oy. Kaikkien konserniyhtiöiden tilikausi on kalenterivuosi, mutta Rakvere Lihakombinaat -konserni on kuulunut HK Ruokatalo -konserniin vasta 1.9.1998 alkaen. AS Rakvere Lihakombinaat on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty myös kaikki osakkuusyhtiöt; Pakastamo Oy, Honkajoki Oy, Findane A/S (Tanska), Pouttu Foods Oy ja Etelä-Suomen Multaravinne Oy.

HK Ruokatalo Oyj on LSO-osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu LSO-konserniin. LSO-osuuskunnan kotipaikka on Turku. HK Ruokatalo -konsernin tilinpäätöksistä on jäljennökset saatavissa konsernin pääkonttorista, osoite Kaivokatu 18, 20520 Turku.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernitilinpäätös, samoin kuin kaikkien suomalaisten konserniyhtiöiden tilinpäätökset, on laadittu 30.12.1997 annettua kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen. Rakvere Lihakombinaat -konserni on laatinut konsernitilinpäätöksen Virossa voimassa olevien säädösten mukaisesti. Niissä ei ole olennaista eroa verrattuna Suomen säädöksiin.

Keskinäinen osakkeenomistus

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, vaihto-omaisuuden sisäiset katteet, keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Sisäistä voitonjakoa ei ole ollut tilikauden aikana.

Vähemmistöosuus

Vähemmistöosuus on erotettu konsernin omasta pääomas-

ta, vapaaehtoisista varauksista ja tuloksesta ja esitetty omalla eräänään tuloslaskelmassa ja taseessa. Myös vähemmistön välillinen omistusosuus on otettu huomioon vähemmistöosuutta laskettaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden voitoista ja tappioista on esitetty omilla riveillään konsernituloslaskelmassa. Tappio esitetään konsernin tuloslaskelmassa kun konserni on ottanut omistusosuuttaan vastaavan vastuun osakkuusyhtiön tappiosta. Osakkuusyhtiöiden vapaaehtoisia varauksia ei ole otettu huomioon pääomaosuutta laskettaessa.

Laskennallinen verovelka

Taseessa on jaettu vapaaehtoiset varaukset laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan. Laskennallisen verovelan muutos on esitetty tuloslaskelmassa erikseen verojen ryhmässä.

Konsernilikearvo

Konsernitaseeseen sisältyvä konsernilikearvo aiheutuu AS Rakvere Lihakombinaatin osake-enemmistön ostosta. Kyseessä on strateginen investointi, jonka pitkävaikutteiset tavoitteet on selostettu hallituksen toimintakertomuksessa. Investoinnin pitkän vaikutusajan vuoksi konsernilikearvon poistoajaksi on määriteltä 10 vuotta.

Arvostusperiaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintameno- tai hankinta-ajankohdan jälkeen alennettuun arvoon. Konsernin emoyhtiön omistamien, omasta liiketoiminnasta tarpeettomiksi jääneiden rakennusten kirjanpitoarvo on 65,6 mmk. Näistä kiinteistöistä saatujen vuokratuottojen määrä tilikautena oli 3,4 mmk. On mahdollista, että näiden rakennusten kirjanpitoarvo ylittää niiden käyvän arvon.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta todennäköisen taloudelli-

sen käyttöajan mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistajat ovat:

Liikearvo 10 vuotta, muut pitkävaikutteiset menot 5 vuotta, rakennukset ja rakennelmat 25-50 vuotta, rakennusten koneet ja laitteet 8-12,5 vuotta, koneet ja kalusto 2-7 vuotta, muut aineelliset hyödykkeet 5-10 vuotta, konserniliikearvo 10 vuotta.

Taseessa olevasta liikearvosta 2,1 mmk on aiheutunut siipikarjaliiketoiminnan järjestelyistä ja 40,0 mmk teuras- ja välityseläinten hankintatoiminnan ostamisesta. Molemmat liikearvot ovat syntyneet ennen tilikautta. Hankintatoiminnan merkitys on konsernille strateginen ja investoinnin tuloentuottamiskyky on siten pitkäaikainen. Siipikarjaliiketoiminnan järjestely oli samoin strateginen toimenpide, jonka synnyttämät tulot jakaantuvat pitkälle ajanjaksolle.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään hankintameenon sisältäen vain hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Raaka-aineet, puolivalmisteet ja valmiit tuotteet on arvostettu lifo-menetelmällä ja muu vaihto-omaisuus painotetulla keskihankintahinnalla. Vaihto-omaisuuden arvo ei ylitä minkään nimikkeen osalta todennäköistä myyntihintaa.

Myyntisaamisten arvostus

Myyntisaamisista on kirjattu kuluksi kaikki tiedossa olleet luottotappiot. Konserniyhtiöiden myyntisaamisiin sisältyy 3,1 mmk saamia Venäjällä ja Ukrainassa sijaitsevilta yrityksiltä. Tästä Rakvere Lihakombinaat -konsernin osuus on 1,1 mmk. Näihin saamisiin sisältyy tavanomaista suurempi luottotappioriski.

Osuusliike Elannon yrityssaneerausmenettely alkoi 27.3.1995. Tammikuussa 1997 saadun erittelyn mukaan saneerausveloista puolet muutettiin Osuusliike Elannon sijoitustodistuksiin oikeuttaviksi vaihtovelkakirjalainoiksi sekä puolet pitkäaikaiseksi saamiseksi, josta ensimmäinen lyhennys oli 31.12.1996 ja viimeinen 31.12.2002.

Rahoitusomaisuusarvopaperien arvostus

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintahintaan tai sitä alempan, tilinpäätöspäivän markkinahintaan.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahamääräiset ostovelat ja myyntisaamiset, lainasaamiset sekä valuuttamääräiset pankkitilit on muunnettu Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Syntyneet kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti. Lokakuussa 1997 nostetun USD 30.000.000 määräisen lainan osalta on tehty koron- ja valuutanvaihtosopimus koko laina-ajaksi.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiön tilinpäätöserät on muunnettu Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin.

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden henkilöstön lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutuksilla. Toimitusjohtajan eläkeiksi on sovittu 60 vuotta.

Tuloksen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että konserniin on 1.9.1998 liitetty AS Rakvere Lihakombinaat -konserni, jonka liikevaihto ajalla 1.9.-31.12.1998 oli 96,4 mmk. Konsernin tulosta rasittaa osakkuusyhtiö Findane A/S:n poikkeuksellinen tappio, joka johtui Venäjän markkinoiden talouskriisistä. Konsernin osuus tappiosta oli 8,6 mmk.

Lähipiirilainat

Konserniyhtiön hallituksen jäsenelle on myönnetty lainaa 123.554,77 markkaa. Laina-aikaa on jäljellä 9 vuotta ja korko on 5,5 %.

Ylikurssirahasto

Taseesta näkyvä ylikurssirahasto on syntynyt tilikauden aikana toteutetuissa osakeanneissa, joissa merkintähinta ylitti osakkeiden nimellisarvon. Ylikurssirahastoon on kirjattu osakeanneista kertynyt osakkeiden nimellisarvon ylittävä nettomäärä.

Vuoden 1994 optiolaina

Ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti yhtiö otti 12.12.1994 yhteensä 225.000 markan suuruisen optio-

lainan konsernin ylimpään johtoon kuuluvilta henkilöiltä. Laina on tarkoitettu johdon kannustusjärjestelmän osaksi. Laina-aika on viisi vuotta ja lainalle maksettava korko kuusi prosenttia. Jokaiseen velkakirjaan (45 kpl) liittyy tuhat optiotodistusta, joista kukin oikeuttaa merkitsemään viisi 10 markan nimellisarvoista A-osaketta 14,00 markan merkintähintaan. Osakkeiden merkintäaika on 1.2.1998 - 12.12.1999. Optiotodistuksia vastaan voi merkitä yhteensä enintään 225.000 A-osaketta ja osakepääoma voi nousta enintään 2.250.000 markalla. Optiotodistuksilla merkittävät osakkeet vastaavat 0,92 prosenttia osakkeista ja 0,16 prosenttia äänistä.

*) Kaikki luvut on laskettu 10 markan nimellisarvon mukaan.

Vuoden 1996 vaihtovelkakirjalaina`)

Yhtiö laski 30.12.1996 liikkeeseen enintään 62.500.000 markan määräisen vaihtovelkakirjalainan, joka osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen suunnattiin ammattimaisille sijoittajille. Laina-aika on 10 vuotta. Lainaosuudet voidaan vaihtaa enintään 2.500.000 kappaaleeseen yhtiön A-osakkeita. Lainan merkintäaika oli 30.12.1996 - 30.1.1997 ja se merkittiin merkintäaikana kokonaisuudessaan. Laina on oman pääoman ehtoinen. Sillä laajennettiin yhtiön osakas pohjaa ja toisaalta varmistettiin yhtiön investointiohjelman toteuttaminen sekä vahvistettiin pääomarakennetta. Jokainen 1.000 markan nimellisarvoinen lainaosuus (62.500 kpl) voidaan vaihtaa neljäänkymmeneen 10 markan nimellisarvoiseen yhtiön A-osakkeeseen. Laina voitiin vaihtaa osakkeiksi ensimmäisen kerran 1.9.-30.11.1998 ja tämän jälkeen vuosittain 2.1.-30.11. Uudet osakkeet oikeuttavat osinkoon ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta, jona vaihto on tapahtunut. Tilikauden aikana ei tapahtunut vaihtoja.

Vaihtovelkakirjalainalla konvertoitavat osakkeet vastaavat enintään 10,42 prosenttia osakkeista ja 1,97 prosenttia äänistä.

Lainan pääomalle maksetaan kiinteää vuotuista korkoa ensimmäisten kuuden (6) korkojakson osalta, jolloin korko on 6,2 prosenttia. Seuraavien korkojaksojen osalta korko on 5 prosenttiyksikköä yli 6 kuukauden Helibor-koron (Euribor-koron). Korko maksetaan mikäli ja vain siltä osin

kuin yhtiölle jää täysi kate sidotulle omalle pääomalle laskettuna viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen ja konsernitaseen mukaan. Koron maksuedellytykset tarkistetaan ja korko maksetaan ennen koronmaksun kanssa samana tilivuonna maksettavaa osinkoa. Ensimmäisen kerran korko maksettiin 30.6.1997 ja sen jälkeen vuosittain 30.6. jälkikäteen. Viimeisen kuuden kuukauden korkojakson koronmaksupäivä on 30.12.2006.

*) Kaikki luvut on laskettu 10 markan nimellisarvon mukaan.

Tuloslaskelman liitetiedot

(1.000 mk)

	<i>Konserni 1998</i>	<i>Konserni 1997</i>	<i>Emo 1998</i>	<i>Emo 1997</i>
<i>Liikevaihto jakauma toimialoittain</i>				
Elintarvikkeet	2 407 454	2 404 212	2 052 683	2 014 326
Alkutuotanto	241 342	254 130	-	-
Rehut ja eläintenruoat	62 877	59 189	30 742	28 006
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihdot	108 345	-	-	-
Muut	446	312	-	-
Yhteensä	2 820 464	2 717 843	2 083 425	2 042 332
<i>Liikevaihdon maantieteellinen jakauma</i>				
Kotimaa	2 615 060	2 603 962	1 987 417	1 929 332
Vienti EU-maihin	21 013	47 285	20 922	46 404
Vienti EU:n ulkopuolelle	76 046	66 596	75 086	66 596
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihdot	108 345	-	-	-
Yhteensä	2 820 464	2 717 843	2 083 425	2 042 332
<i>Liiketoiminnan muut tuotot</i>				
Vuokratuotot ulkopuolisilta	4 030	3 499	3 391	3 167
Vuokratuotot konserniyhtiöiltä	-	-	373	14 404
Kehitysprojektien tukituotot	3 537	2 454	2 353	1 143
Muut liiketoiminnan tuotot	6 450	2 028	2 149	1 097
Muut liiketoiminnan tuotot kons.yhtiöiltä	-	-	1 910	7 687
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminnan muut tuotot	11 293	-	-	-
Yhteensä	25 310	7 981	10 176	27 498
<i>Henkilöstötiedot</i>				
Henkilöstön määrä tilikauden aikana keskimäärin				
Toimihenkilöt (henkeä)	759	647	446	494
Työntekijät (henkeä)	2 823	2 342	1 865	1 616
Yhteensä (henkeä)	3 582	2 989	2 311	2 110
Johdon palkat ja palkkiot				
Toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa	4 740	3 959	2 157	1 930
Hallituksen jäsenet sekä varajäsenet	232	315	209	315
Yhteensä	4 972	4 274	2 366	2 245
<i>Liiketoiminnan muut kulut</i>				
Energia	51 293	45 662	38 742	32 334
Kunnossapito	46 771	39 740	37 949	32 248
Mainos ja markkinointi, edustus	135 567	133 018	119 152	111 402
Muut liikekulut	125 955	134 633	143 146	128 220
Yhteensä	359 586	353 053	338 989	304 204
<i>Satunnaiset tuotot</i>				
Saadut konserniavustukset	-	-	27 513	40 300
Muut satunnaiset tuotot	-	328	-	297
Yhteensä	0	328	27 513	40 597
<i>Satunnaiset kulut</i>				
Annetut konserniavustukset	-	-	7 986	4 800
Muut satunnaiset kulut	60	192	-	126
Yhteensä	60	192	7 986	4 926
<i>Välittömät verot</i>				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	154	16 046	2	14 826
Edellisten tilikausien verot	255	1 654	268	1 065
Muut välittömät verot	2	1	2	1
Ulkomaisten tytäryhtiöiden verot	392	-	-	-
Laskennallisen verovelan muutos	-2 890	-582	-	-
Yhteensä	-2 087	17 119	272	15 892

Taseen liitetiedot

(1.000 mk)

	<i>Konserni 1998</i>	<i>Konserni 1997</i>	<i>Emo 1998</i>	<i>Emo 1997</i>
<i>Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset eli pysyvät vastaavat</i>				
Aineettomat hyödykkeet				
<i>Aineettomat oikeudet</i>				
Hankintameno 1.1.	6 713	6 608	4 156	4 158
Lisäykset	-	106	-	-
Vähennykset	-4	-1	-4	-1
Hankintameno 31.12.	6 709	6 713	4 152	4 157
Kertyneet poistot 1.1.	260	130	-	-
Tilikauden poisto	130	130	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	390	260	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 319	6 453	4 152	4 157
<i>Liikearvo</i>				
Hankintameno 1.1.	55 000	55 000	4 000	4 000
Hankintameno 31.12.	55 000	55 000	4 000	4 000
Kertyneet poistot 1.1.	7 375	1 875	1 900	1 500
Tilikauden poisto	5 500	5 500	400	400
Kertyneet poistot 31.12.	12 875	7 375	2 300	1 900
Kirjanpitoarvo 31.12.	42 125	47 625	1 700	2 100
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>				
Hankintameno 1.1.	40 768	36 666	37 746	34 061
Lisäykset	10 074	4 102	9 554	3 685
Lisäykset/Rakvere	751	-	-	-
Siirrot erien välillä	-255	-	-	-
Hankintameno 31.12.	51 338	40 768	47 300	37 746
Kertyneet poistot 1.1.	29 096	25 189	26 761	23 527
Tilikauden poisto	4 410	3 907	4 173	3 234
Tilikauden poisto/Rakvere	42	-	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	33 548	29 096	30 934	26 761
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 790	11 672	16 366	10 985
<i>Ennakkomaksut</i>				
Hankintameno 1.1.	3 758	804	3 758	804
Lisäykset	15 066	3 282	15 066	3 282
Vähennykset	-12 020	-328	-12 020	-328
Hankintameno 31.12.	6 804	3 758	6 804	3 758
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 804	3 758	6 804	3 758
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>	73 038	69 508	29 022	21 000
<i>Konserniliikearvo</i>				
Hankintameno 1.1.	-	-	-	-
Lisäykset	107 559	-	-	-
Hankintameno 31.12.	107 559	-	-	-
Kertyneet poistot 1.1.	-	-	-	-
Tilikauden poisto	3 585	-	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	3 585	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	103 974	-	-	-

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
Aineelliset hyödykkeet				
<i>Maa- ja vesialueet</i>				
Hankintameno 1.1.	1 575	1 575	260	260
Lisäykset/Rakvere	637	-	-	-
Hankintameno 31.12.	2 212	1 575	260	260
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 212	1 575	260	260
<i>Rakennukset ja rakennelmat</i>				
Hankintameno 1.1.	836 442	822 751	732 524	720 549
Lisäykset	79 375	14 015	33 452	11 975
Lisäykset/Rakvere	93 272	-	-	-
Vähennykset	-20	-324	-	-
Hankintameno 31.12.	1 009 069	836 442	765 976	732 524
Kertyneet poistot 1.1.	220 000	183 988	185 143	153 572
Tilikauden poisto	37 170	36 012	31 767	31 571
Tilikauden poisto/Rakvere	1 167	-	-	-
Arvonlennukset	16 000	16 000	16 000	16 000
Kertyneet poistot 31.12.	274 337	236 000	232 910	201 143
Arvonkorotukset	20 000	20 000	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	754 732	620 442	533 066	531 381
<i>Koneet ja kalusto</i>				
Hankintameno 1.1.	661 119	623 515	567 092	538 449
Lisäykset	75 130	38 521	41 339	29 054
Lisäykset/Rakvere	52 628	-	-	-
Vähennykset	-507	-917	-1 119	-411
Hankintameno 31.12.	788 370	661 119	607 312	567 092
Kertyneet poistot 1.1.	471 322	409 152	398 362	343 143
Tilikauden poisto	62 207	62 170	55 689	55 219
Tilikauden poisto/Rakvere	6 235	-	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	539 764	471 322	454 051	398 362
Kirjanpitoarvo 31.12.	248 606	189 797	153 261	168 730
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>				
Hankintameno 1.1.	16 677	13 717	15 160	12 299
Lisäykset	129	2 948	66	2 849
Lisäykset/Rakvere	11 523	-	-	-
Siirrot erien välillä	256	12	-	12
Hankintameno 31.12.	28 585	16 677	15 226	15 160
Kertyneet poistot 1.1.	8 300	6 950	6 915	5 613
Tilikauden poisto	1 303	1 350	1 238	1 301
Tilikauden poisto/Rakvere	1 974	-	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	11 577	8 300	8 153	6 914
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 008	8 377	7 073	8 246
<i>Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat</i>				
Hankintameno 1.1.	28 701	6 434	14 905	6 320
Lisäykset	181 374	39 191	89 443	25 509
Vähennykset	-153 107	-16 924	-75 628	-16 924
Siirrot erien välillä	-3 745	-	-3 744	-
Hankintameno 31.12.	53 223	28 701	24 976	14 905
Kirjanpitoarvo 31.12.	53 223	28 701	24 976	14 905
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 075 781	848 892	718 636	723 522

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
Konsernireservi				
Arvo 1.1.	-	-	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 606	-	-	-
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 606	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	-	-	-
<i>Arvonkorotukset</i>				
Rakennukset ja rakennelmat				
Arvo 1.1.	20 000	20 000	-	-
Arvo 31.12.	20 000	20 000	-	-
<i>Arvonkorotukset yhteensä</i>	20 000	20 000	-	-
<i>Sijoitukset</i>				
Konserniyritysten osakkeet				
Hankintameno 1.1.	-	-	48 841	22 480
Lisäykset	-	-	196 431	26 361
Hankintameno 31.12.	-	-	245 272	48 841
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-	245 272	48 841
Osakkuusyhtiöiden osakkeet				
Hankintameno 1.1.	10 781	10 022	6 061	6 061
Lisäykset	734	759	-	-
Hankintameno 31.12.	11 515	10 781	6 061	6 061
Arvonalennukset	2 481	-	911	-
Kertyneet poistot 31.12.	2 481	-	911	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 034	10 781	5 150	6 061
Saamiset osakkuusyhtiöiltä				
Kirjanpitoarvo 1.1.	210	210	210	210
Kirjanpitoarvo 31.12.	210	210	210	210
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	367	367	261	261
Lisäykset	4	-	4	-
Lisäykset Rakvere	561	-	-	-
Hankintameno 31.12.	932	367	265	261
Kirjanpitoarvo 31.12.	932	367	265	261
Muut saamiset				
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 198	2 198	1 953	1 953
Lisäykset	128	-	1	-
Lisäykset/Rakvere	489	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 815	2 198	1 954	1 953
<i>Sijoitukset yhteensä</i>	12 991	13 556	252 851	57 326

Tytäryhtiöosakkeet

	Määrä kpl	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus-%
Konsernin emoyhtiön omistamat			
Broilertalo Oy, Eura	4 832 905	41 385	99,73
Food Kuljetus Oy, Turku	1 000	1 016	100,00
Lounaisrehu Oy, Turku	60	610	100,00
Helsingin Kauppiat Oy, Turku	200	203	100,00
LSO Foods Oy, Turku	3 000	5 627	100,00
HK International Ab, Ruotsi	10	71	100,00
AS Rakvere Lihakombinaat, Viro	30 148 402	196 360	79,92
AS Rakvere Lihakombinaatin omistamat			
AS Ekseko, Viro	8 048	2 440	96,38
AS Linnulihatooted, Viro	760	508	76,00
OÜ Exhaust, Viro	1	15	100,00
AS Rigas Miesnieks Trading, Latvia	59	104	100,00
AS Rigas Miesnieks, Latvia	17 590	7 427	87,95
AS Rakvere Mesos Produktai Vilnius, Liettua	15	120	100,00
LSO Foods Oy:n omistamat			
Etelä-Suomen Teuraspalvelu Oy, Turku	1 000	1 016	100,00

Osakkuusyhtiöosakkeet

	Määrä kpl	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus-%
Konsernin emoyhtiön omistamat			
Findane A/S, Tanska	1	0	50,00
Honkajoki Oy, Honkajoki	345	1 797	38,33
Pakastamo Oy, Helsinki	660	3353	50,00
LSO Foods Oy:n omistamat			
Etelä-Suomen Multaravinne Oy, Forssa	96	98	24,62
Pouttu Foods Oy, Outokumpu	3 000	3 000	50,00

Muut osakkeet

	Määrä kpl	Kirjanpito- arvo
Konsernin emoyhtiön omistamat		
- Transbox Oy	11	101
- Puhelinosaajia		164
Broilertalo Oy:n omistamat		106
Ulkomaisten tytäryhtiöiden omistamat		561

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
Saamiset				
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä:				
Lainasaamiset	-	-	97 731	50 376
	-	-	97 731	50 376
Lainasaamiset	173	218	173	218
	173	218	173	218
<i>Pitkäaikaiset saamiset yhteensä</i>	173	218	97 904	50 594
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>				
Myyntisaamiset	295 256	280 327	237 685	211 159
Saamiset saman konsernin yrityksiltä:				
Myyntisaamiset	-	-	1 451	1 069
Lainasaamiset	-	-	7 664	-
Siirtosaamiset	-	-	27 540	40 372
	-	-	36 655	41 441
Saamiset omistusyhteisyrittäjiltä:				
Myyntisaamiset	456	271	456	271
Lainasaamiset	2 000	-	2 000	-
Siirtosaamiset	3	-	3	-
	2 459	271	2 459	271
Lainasaamiset	330	1 701	312	312
Muut saamiset	976	1 485	10	8
Siirtosaamiset	25 221	20 260	13 217	5 409
	26 527	23 446	13 539	5 729
<i>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</i>	324 242	304 044	290 338	258 600
Siirtosaamisten erittely				
Lyhytaikainen				
Siirtosaamiset saman konsernin yrityksiltä:				
Konseniavustukset	-	-	27 513	40 300
Muut siirtosaamiset	-	-	27	72
Siirtosaamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä	-	-	27 540	40 372
Siirtosaamiset omistusyhteisyrittäjiltä:				
Muut siirtosaamiset	3	-	3	-
Siirtosaamiset omistusyhteisyrittäjiltä yhteensä	3	-	3	-
Siirtosaamiset ulkopuolisilta:				
Työterveyshuollon KELA-korvaus 97-98	2 939	1 491	1 997	1 072
Erilaiset tukisaamiset	5 809	1 085	5 809	-
Arvonlisäverosaaminen ja muu verojaksotus	4 186	5 863	1 067	-
Muut siirtosaamiset	12 287	11 820	4 344	4 337
Siirtosaamiset ulkopuolisilta yhteensä	25 221	20 259	13 217	5 409
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	25 224	20 259	40 760	45 781

	<i>Konserni 1998</i>	<i>Konserni 1997</i>	<i>Emo 1998</i>	<i>Emo 1997</i>
Oma pääoma				
Osakepääoma 1.1.	120 000	120 000	120 000	120 000
Uusmerkintä	95 022	-	95 022	-
Osakepääoma 31.12.	215 022	120 000	215 022	120 000
Vararahasto 1.1.	25 440	25 440	25 440	25 440
Vararahasto 31.12.	25 440	25 440	25 440	25 440
Ylikurssirahasto 1.1.	-	-	-	-
Emissiovoitto	261 325	-	261 325	-
Osakeantien järjestelykulut	-8 939	-	-8 939	-
Ylikurssirahasto 31.12.	252 386	0	252 386	0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	20 000	20 000	-	-
Arvonkorotusrahasto 31.12.	20 000	20 000	0	0
Käyttöraahasto 1.1.	405	405	405	405
Lisäys	115	-	115	-
Käyttöraahasto 31.12.	520	405	520	405
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	113 865	74 506	41 118	4 920
Osingonjako	-9 600	-	-9 600	-
Muuntoero	609	-6	-	-
Muu muutos	-	-	-1	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	104 874	74 500	31 517	4 920
Tilikauden voitto/tappio	-5 927	39 365	7 493	36 198
Pääomalaina	62 500	62 500	62 500	62 500
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	674 815	342 210	594 878	249 463
Kertyneestä poistoerosta omaan pääomaan liitetty osuus	64 223	71 653	-	-
Laskennalliset verovelat Tilinpäätössiirroista	24 977	27 867	-	-
Yhteensä	24 977	27 867	-	-
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista				
Käyttöraahasto	520	405	520	405
Voitto edellisiltä tilikausilta	104 874	74 500	31 517	4 919
Tilikauden voitto/tappio	-5 927	39 365	7 493	36 198
Kertyneestä poistoerosta omaan pääomaan liitetty osuus	-64 223	-71 653	-	-
	35 244	42 617	39 530	41 522
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Velat jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	104 040	22 089	104 040	22 089
Eläkelainat	95 974	140 284	95 974	133 002
<i>Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä</i>	200 014	162 373	200 014	155 091

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	140 538	98 688	77 111	97 528
Eläkelainat	12 697	15 082	12 697	14 078
Saadut ennakot	709	576	73	59
Ostovelat	197 162	194 001	55 749	56 952
	351 106	308 347	145 630	168 617
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille				
Ostovelat	-	-	2	5 599
Muut velat	-	-	13 149	44 725
Siirtovelat	-	-	9 263	4 838
	-	-	22 414	55 162
Velat omistusyhteisyriyksille				
Ostovelat	1 308	5 950	1 308	5 950
Siirtovelat	10 101	-	10 101	-
	11 409	5 950	11 409	5 950
Muut velat	6 492	13 020	2 400	2 308
Siirtovelat	131 276	135 662	104 659	103 320
<i>Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä</i>	500 283	462 979	286 512	335 357
<i>Siirtovelkojen erittely</i>				
Siirtovelat saman konsernin yrityksille:				
Konserniavustus	-	-	7 986	4 800
Muut siirtovelat	-	-	1 277	38
Siirtovelat saman konsernin yrityksille yhteensä	-	-	9 263	4 838
Siirtovelat omistusyhteisyriyksille:				
Osuus osakkuusyhtiön neg. omasta pääomasta	6 074	-	6 074	-
Muut siirtovelat	4 027	-	4 027	-
Siirtovelat omistusyhteisyriyksille yhteensä	10 101	-	10 101	-
Siirtovelat ulkopuolisille:				
Siirtyvät palkat	14 561	15 229	14 561	15 229
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	68 507	66 568	48 582	43 747
Maksamattomat korot	8 457	6 977	7 382	6 859
Maksamattomat ennakonpidätykset ja sotu-velat	14 046	10 589	10 619	7 593
Muut siirtovelat	25 705	36 299	23 515	29 892
Siirtovelat ulkopuolisille yhteensä	131 276	135 662	104 659	103 320
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	141 377	135 662	124 023	108 158

Muut liitetiedot

(1.000 mk)

	<i>Konserni</i> <i>1998</i>	<i>Konserni</i> <i>1997</i>	<i>Emo</i> <i>1998</i>	<i>Emo</i> <i>1997</i>
Annetut vakuudet, vastuu- sitoumukset ja muut vastuut				
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä				
Eläkelainat	142 521	200 774	142 521	189 319
Rahalaitoslainat	415 890	318 988	364 786	317 828
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	611 875	616 085	512 135	554 685
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	109 200	125 000	104 200	110 000
Velat, joiden vakuudeksi annettu muita pantteja				
Rahalaitoslainat	-	84 002	-	84 002
Vakuudeksi annetut pantit yhteensä	-	96 502	-	96 502
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet				
Annetut takaukset	-	-	2 037	14 230
Yhteensä	-	-	2 037	14 230
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut vakuudet				
Annetut takaukset	34 346	18 766	34 346	18 766
Yhteensä	34 346	18 766	34 346	18 766
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Annetut muut pantit	250	250	-	-
Annetut takaukset	17 807	21 733	17 807	21 733
Yhteensä	18 057	21 983	17 807	21 733
Leasingvastuut				
Leasingsopimuksista maksamatta olevat määrät				
Tilikaudella 1999 maksettavat	7 361	932	1 857	932
Myöhemmin maksettavat	10 969	3 096	1 508	2 004
Yhteensä	18 330	4 028	3 365	2 936
Muut vastuut				
Eläkevastuut	1 727	-	1 727	-
Annetut kiinnitykset	760	-	-	-
Yhteensä	2 487	-	1 727	-

HK Ruokatalo Oyj on sitoutunut takaukseen yhdessä Forssan Talotaito Oy:n kanssa niistä kustannuksista joita mahdollisesti aiheutuisi Etelä-Suomen Multaravinne Oy:n toimipaikan puhdistus-toimenpiteistä mainitun yhtiön toiminnan tavalla tai toisella päättyessä. Etelä-Suomen Multaravinne Oy:n johdon käsityksen mukaan lopputuotteen myyntituotot todennäköisesti kattaisivat puhdistustoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset.

Johdannaissopimukset

Avoimna olevien valuuttatermiinikauppojen laskennalliset kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti tilinpäätöksessä. Termiinikauppojen kohde-etuuden arvo on yhteensä 16.797 tmk.

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Turussa 26. maaliskuuta 1999

Marcus H. Borgström

Markku Aalto

Toomas Kõuhkna

Tuomo Lähdesmäki

Reijo Myyrinmaa

Pentti Virtanen

Simo Palokangas

Tilintarkastuskertomus

HK Ruokatalo Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet HK Ruokatalo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Tarkastuksemme perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa voittoa 7.492.669,66 markkaa, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilivuoden aikana julkistettuun osavuosisikatsukseen. Käsityksemme mukaan osavuosisikatsaus on laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti.

Turussa 29. maaliskuuta 1999

Kauko Lehtonen, KHT

Pekka Nikula, KHT

Verkställande direktörens översikt

Läget för livsmedelsindustrin i Finland försvårades och lönsamheten försvagades under 1998. Utvecklingen varierade beroende på företag och produktgrupp, men trenden var överlag densamma. Sedan sommaren har livsmedelsindustrins försäljning minskat månad för månad för att i slutet av året vara 5–10 % lägre än föregående år.

Positivt var att efterfrågan på fjäderfäkött och färdigmat fortsatte att öka i Finland, likaså konsumtionen av svinkött. Försäljningen av färskt kött ökade tack vare de sjunkande priserna. Prisnivån på både svinkött och fjäderfäkött sjönk under året med ca 7,5 %. I medeltal sjönk priserna på köttprodukter med över tre procent.

För livsmedelsindustrin utgjorde de instabila råvarumarknaderna ett av de största problemen. Produktionen av svinkött ökade inom EU och i synnerhet i USA, vilket ledde till en kraftig sänkning av världsmarknadspriserna. När den ekonomiska krisen i Fjärran östern och Ryssland samtidigt tillspetsades sjönk efterfrågan snabbt och marknaden hamnade i svår obalans. Exportmarknadens kollaps och den inhemska överproduktionen stramade åt konkurrensen även i hemlandet.

Problemen i den ryska ekonomin förorsakade den finländska livsmedelsindustrin klart större problem än vad man på sommaren förmodade. Den ryska marknaden var för EU ett ytterst viktigt exportområde och då den tynade till följd av den ekonomiska krisen ökade konkurrensen anmärkningsvärt inom EU och dess närområden. Situationen i Ryssland har i synnerhet påverkat exporten av förädlade produkter.

Försäljningsvolymen inom HK Ruokatalo-koncernen utvecklades enligt uppställda mål beträffande färdigmat, charkvaror och fjäderfäprodukter. Däremot nåddes ej målet för färskt kött. Sjunkande prisnivåer i synnerhet fr.o.m. försommaren inverkade negativt på lönsamheten. Marknadsandelarna bibehölls dock.

För att utveckla tillväxten, expansionen utomlands och kapitalstrukturen genomförde HK Ruokatalo Oyj i mars en aktieemission. Den riktades till inhemska och utländska placerare samt till företagets viktiga intressentgrupper. Emissionen blev fulltecknad.

I överensstämmelse med sin basstrategi inledde HK Ruokatalo sin internationella expansion på den baltiska marknaden. Bolaget förvärvade i augusti en ägarandel på 80 % i det estniska AS Rakvere Lihakombinaat. Säljare var de estniska AS Epeks och AS Talinvest. Av Rakvere-koncernens fyra produktionsenheter finns tre i Estland och en i Lettland. Rakvere Lihakombinaat-koncernen är den största köttförädlaren i Baltikum.

Resultatet för HK Ruokatalo-koncernen 1998 blev klart sämre än det målsatta. Till detta bidrog flera faktorer: den allmänt sjunkande prisnivån, de ekonomiska problemen i Ryssland och stigande kostnader. På sensommaren vidtog vi anpassningsåtgärder för att ändra utvecklingstrenden. Målet med åtgärderna var bl.a. att avsevärt minska kostnaderna för verksamheten bl.a. genom strukturförändringar. Programmet kommer i sin helhet att vara genomfört före utgången av 1999.

Omsättningen i HK Ruokatalo-koncernen var 2.820,5 miljoner mark, vilket är en tillväxt med 102,6 miljoner mark. Rörelsevinsten uppgick till 30,0 miljoner mark (102,7 Mmk) och resultatet före extraordinära poster var -8,7 miljoner mark (56,4 Mmk). Siffrorna för Rakvere Lihakombinaat-koncernen är medräknade fr.o.m. 1.9.1998.

Det finns åtskilligt positivt i HK Ruokatalos utveckling, bl.a. högklassiga produkter, kända och ansedda varumärken och hög kundtillfredsställelse, vidare en kapitaltäckningsgrad som nästan uppnår målnivån. I den hårdnande konkurrensen inom livsmedelskedjan har priset dock fått en alltför stor betydelse, vilket överlag lett till en sänkning av prisnivån. Att uppnå butikstäckning även för märkesvaror har krävt stödåtgärder. Vid dylik utveckling accentueras betydelsen av kostnadseffektivitet. Vi har antagit utmaningen och som bäst verkställer vi ett effektiviseringsprogram med vilket vi förbättrar kostnadseffektiviteten. Vi tror att denna process har positiv inverkan på koncernens verksamhet.

Det gångna året var beträffande marknadsförhållandena svårt och krävde stora ansträngningar. Vi har nu i samråd med personalen dragit upp riktlinjerna för bolagets framtida utveckling och vi är förvissade om att vi bättre än förut kan tillgodose våra centrala intressentgruppers och ägares behov.

Simo Palokangas

Styrelsens verksamhetsberättelse för räkenskapsperioden 1.1.-31.12.1998

Allmänt

Till följd av överutbudet på världsmarknaden uppvisade priserna på svinkött och delvis även fjäderfäkött under hela året en sjunkande trend på koncernens centrala verksamhetsområden i Finland och Baltikum. När därtill den ekonomiska krisen i Fjärran östern och Ryssland förvärrades minskade efterfrågan på exportmarknaden och försäljningen av kött försvårades märkbart, vilket snabbt avspeglades i priserna både inom Finland och i Baltikum. Hösten blev därför problemfylld för livsmedelsindustrin.

De sjunkande priserna stimulerade konsumtionen av både svinkött och fjäderfäkött, men ökningen räckte inte till för att kompensera de nedåtgående priserna och den minskade exporten. Prisnivån sjönk på hemmamarknaden med i genomsnitt över tre procent och detta påverkade omedelbart marginalerna.

Rörelseresultatet för HK Ruokatalo-koncernen på den inhemska marknaden understeg klart de uppställda målen. Vid sidan av de redan nämnda orsakerna inverkade även kostnadsstegringarna som satt in i början av året. Till största delen var det frågan om arbetskraftskostnader, men också vissa kostnader av engångskaraktär spelade in. Åtgärder för att skära ner kostnaderna och förbättra lönsamheten inleddes genom att arbetsfördelningen mellan produktionsenheterna på sommaren rationaliserades och genom att antalet anställda minskades. Den andra fasen i programmet inleddes i januari 1999.

De inledningsvis nämnda globala problemen inverkade kraftigt på Rakvere Lihakombinaat-koncernen, vars rörelseförlust före extraordinära poster under tiden september-december uppgick till 2,5 miljoner mark.

Förändringar i verksamheten

Koncernens resultatenhetsorganisation preciserades i augusti, då AS Rakvere Lihakombinaat blev ett dotterbolag till HK Ruokatalo Oyj. Rakvere ombildades till en resultatansvarig enhet i likhet med koncernens fem övriga enheter. Rakvere Lihakombinaat har konsoliderats i HK Ruokatalo-koncernen fr.o.m. 1.9.1998.

HK Ruokatalos dotterbolag Lounaisrehu Oy beslöt vid utgången av året överföra sin verksamhet och sin personal (3 personer) till LSO Foods Oy. Ändringen trädde i kraft 1.1.1999. Fusioneringen av Lounaisrehu Oy och Helsingin Kauppiat Oy till HK Ruokatalo Oyj påbörjades. Likaså inleddes fusioneringen av Etelä-Suomen Teuraspalvelu Oy i LSO Foods Oy.

Ändringen av firmanamnet

Bolagsstämman godkände ändringen av HK Ruokatalo Oy till ett publikt aktiebolag samt därtillhörande ändringar i bolagsordningens första paragraf. Företagets nya firmamamn är HK Ruokatalo Oyj. Ändringen trädde i kraft den 25 maj 1998.

Omsättning och ekonomiskt resultat

Omsättningen i HK Ruokatalo-koncernen var 2.820,5 miljoner mark. Det är 102,6 miljoner mark, dvs. 3,8 procent, mer än föregående år. Förvärvet av Rakvere Lihakombinaat-koncernen medförde den största ökningen av omsättningen; dess andel av HK Ruokatalo-koncernens omsättning var 96,4 miljoner mark. Rörelsevinsten minskade till 30,0 miljoner mark (102,7 Mmk år 1997). Trots stora satsningar i strategiska investeringar minskade nettofinansieringskostnaderna med 46,3 miljoner mark till 38,7 miljoner mark, dvs. 16,4 procent. Denna positiva utveckling var en följd av en ökning av soliditetsgraden. Resultatet före extraordinära poster blev en förlust på 8,7 miljoner mark.

Kreditförluster för moderbolaget och intresseföretaget i anslutning till den ryska marknaden försämrade HK Ruokatalo-koncernens resultat med ca 10 miljoner mark, varav intresseföretagets andel var 8,6 miljoner mark.

Förvärvet av aktiemajoriteten i AS Rakvere Lihakombinaat

I augusti förvärvade HK Ruokatalo Oyj 80 procent av aktiestocken i det estniska AS Rakvere Lihakombinaat. Säljare var de estniska holdingbolagen AS Epeks och AS Talinvest. Köpesumman var ca 190 miljoner mark, varav ca 110 miljoner mark betalades kontant och resten med en riktad aktieemission.

För HK Ruokatalo medför detta strategiskt viktiga förvärv synergifördelar och intressanta utvecklingsperspektiv samt möjliggör utvidgning i Baltikum och Östeuropa.

AS Rakvere Lihakombinaat är det största köttförädlingsföretaget och klar marknadsledare i Baltikum. Till koncernen hör utöver produktionsenheterna i Rakvere även dotterbolagen AS Ekseko, AS Linnulihatooted och A/s Rigas Miesnieks. Ekseko är den största producenten av svinkött och Linnulihatooted den största producenten av kalkonköttprodukter i Estland. Rigas Miesnieks är det största företaget inom köttbranschen i Lettland.

Årsproduktionen i Rakvere Lihakombinaat-koncernen är nästan 30 miljoner kilo. Viktigaste produkter är charkvaror, korv och skinka samt färskt kött. Koncernens mark-

nadsandel i Estland är nästan 40 procent och i Lettland ca 20 procent. Rakvere exporterar sina produkter till det övriga Baltikum samt bl.a. till Ukraina. Koncernen sysselsätter över tusen personer.

Produktionsenheten i Rakvere har tagits i drift 1990. Enheten är huvudsakligen planerad av HK Ruokatalo och uppförd av finländare. HK Ruokatalo övervakade även igångkörningen.

Med förvärvet överför HK Ruokatalo sitt kunnande till Rakvere med målet att stödja Rakveres utveckling i Estland och Baltikum samt utnyttja de synergifördelar förvärvet innebär inom bl.a. råvaruanskaffning, produktion, know-how samt export till tredje länder.

Rakveres aktier har noterats på lista två (Lisanimekiri) på Tallins fondbörs fr.o.m. den 21 juli 1998.

Investeringar

Bruttoinvesteringarna uppgick till 458,7 miljoner mark, varav 107,6 miljoner mark utgjorde koncerngoodwill vid förvärvet av majoriteten i Rakvere Lihakombinaat-koncernen.

De mest betydande byggnadsprojekten fanns i Forssa, Eura och Åbo. I Forssa fortsatte utvidgningsarbetet av produktionsenheten. Under året färdigställdes bl.a. ett råvarulager, lokaler för förbehandling och lokaler för mottagning och avlastning av förpackat kött. Broilertalos investeringar i Eura fortsatte planenligt. Utöver förädlingskapaciteten förbättras i Eura distributionslogistiken och expeditionsverksamheten samt höjs förädlingsgraden. Projektet färdigställs våren 1999. I Åbo inleddes förnyelsen av den produktionslinje som tillverkar skinnfria knackkorvar (i Sverige varmkorv). Med investeringen som uppgår till ca 30 miljoner mark ersätts den tidigare knackkorvlinjen, som varit den största i Finland och använts i 25 år. Den nya linjen möjliggör bl.a. noggrannare övervakning av produktionsprocessen och större flexibilitet vid export. Dessutom är den energisnålare och kostnadseffektivare. Produktionslinjen blir färdig våren 1999.

Finansiering

Tack vare de aktieemissioner som moderbolaget genomförde under räkenskapsperioden steg soliditeten i koncernen till 38,1 procent från att föregående år ha varit 23,3 procent. Till koncernen inflöt 347,4 miljoner mark eget kapital. Med dessa medel finansierades förvärvet av aktiemajoriteten i Rakvere Lihakombinaat och vissa andra investeringar samt återbetalades tidigare lån.

Höjning av aktiekapitalet

(1) Moderbolaget höjde sitt aktiekapital med 65 miljoner mark genom att 23.3-6.4.1998 arrangera en tredelad riktad aktieemission, där sammanlagt 1.300.000 A-aktier utbjöds för teckning. Man avvek från aktieägarnas förhandsrätt till

teckning för att uppnå en bredare ägarbas, vidareutveckla verksamheten samt för att knyta de centrala intressentgrupperna och personalen närmare till företagets verksamhet.

Aktieemissionen bestod av en institutionell emission, en intressentgruppsemission och en personalemission. Teckningspriset fastställdes genom s.k. book building, dvs. på basis av de anbud internationella och inhemska professionella placerare gjorde, och i institutionsemissionen och intressentgruppsemissionen blev teckningspriset 186,00 mark per aktie. I personalemissionen blev teckningspriset 152,50 mark per aktie, vilket utgör den enligt omsättning viktade medelkursen för A-aktien i februari 1998 med avdrag av en rabatt på 10 procent. Till personalaktierna hör optionsrätt. För varje personalaktie får tecknaren utan vederlag fem optionsrätter. Teckningstiden vid utnyttjande av optioner är 1.2.2002-31.1.2004. Samtliga optionsrätter berättigar då till teckning av en ny A-aktie till priset av teckningspriset vid institutionsemissionen med ett påslag på 5 procent. Om samtliga 150.000 optionsrätter utnyttjas växer företagets aktiekapital med 7.500.000 mark. Teckningspriset minskas årligen med den aktiespecifika utdelningen, ifall företaget utbetalar dividend.

Målgruppernas intresse för emissionen var stort. I synnerhet det internationella intresset överraskade positivt med tanke på att det var den första aktieemission som företaget marknadsförde utomlands. Alla tre delar av emissionen blev fulltecknade och totalt inflöt 278 miljoner mark eget kapital.

För att uppfylla villkoren om överteckning av aktieemissionen och med fullmakt given av den extra bolagsstämman erbjöd styrelsen Dresdner Kleinwort Benson Ltd möjlighet att teckna högst 200.000 A-aktier. Detta innebar en höjning av aktiekapitalet med 10 miljoner mark. Teckningspriset var 186,00 mark per aktie och teckningstiden var den 21 april 1998.

(2) För att finansiera förvärvet av aktiemajoriteten i Rakvere Lihakombinaat höjde företaget sitt aktiekapital med 19.772.450 mark genom att erbjuda AS Epeks och AS Talinvest totalt 395.449 A-aktier till teckning. För att förvärva aktier i ett utländskt företag som ökar marknadsandelen och för att betala en del av köpesumman till säljarna genom en riktad emission avvek man från aktieägarnas förhandsrätt till teckning, varvid bolaget ej behövde använda främmande kapital eller egna medel för att betala hela köpesumman.

Teckningstiden var 26.8-30.9.1998 och teckningspriset 197 mark per aktie. Emissionen fulltecknades.

Betalningen skedde enligt teckningsvillkoren, sålunda att Talinvest överlät 3.001.652 st. aktier i Rakvere Lihakombinaat och Epeks 9.057.709 st. aktier i Rakvere Lihakombinaat till HK Ruokatalo.

Aktieemissionerna

Teckningstid	Höjningsmetod	Nominellt värde mk	Teckningsvärde mk	Nya A-aktier st.	Höjning av aktiekapital milj. mk	Nytt aktiekapital milj. mk	Dividendrätt
• 12.12.1994 -10.2.1995	Riktad emission till LSO-andelslaget, dess medlemmar, anställda i koncernen, samt trafikanter i uppdragsförhållande	50	70,00	1.200.000	60,0	120,0	1.1.1995
• 23.3-31.3.1998	Riktad emission till institutionella placerare	50	186,00	1.195.594	59,8	179,8	1.1.1998
• 1.4-6.4.1998	Riktad emission till företagets intressentgrupper	50	186,00	74.406	3,7	183,5	1.1.1998
• 1.4-6.4.1998	Riktad emission till koncernens personal	50	152,50	30.000	1,5	185,0	1.1.1998
• 21.4.1998	Riktad emission till Dresdner Kleinwort Benson Ltd	50	186,00	200.000	10,0	195,3	1.1.1998
• 26.8-30.9.1998	Riktad emission till AS Epeks och AS Talinvest	50	197,00	395.449	19,8	215,0	1.1.1998

Utöver optionsbevisen från 1994 års optionslån tecknades under redovisningsåret 5.000 st A-aktier med det nominella värdet 50 mark till teckningspriset 70,00 mark. Sålunda sattes 5.000 nya A-aktier i omlopp och aktiekapitalet höjdes med 250.000 mark.

Ändring av aktiernas nominella värde

På den extra bolagsstämman den 26 augusti 1998 beslöt man att sänka det nominella värdet på företagets aktier från 50 till 10 mark, vilket ökade antalet aktier femfaldigt. I börshandeln trädde ändringarna i kraft den 9 september 1998.

Aktiekapitalet

HK Ruokatalo Oyj:s betalda och i aktieregistreret införda aktiekapital vid räkenskapsperiodens utgång utgjorde 215.022.450 mark. Det fördelade sig på 16.102.245 A-aktier och 5.400.000 K-aktier. Aktiernas nominella värde är 10 mark. Enligt bolagsordningen berättigar A-aktien till en röst och K-aktien till 20 röster. K-aktierna innehas av LSO-andelslaget.

Sedan 31.10.1997 har företagets aktier varit införda i värdeandelssystemet.

Företaget hade vid räkenskapsperiodens slut 5.495 registrerade aktieägare.

Noteringen av aktier

HK Ruokatalo A-aktie introducerades på Helsingfors Börs mäklarlista den 6 februari 1997. På företagets begäran överförde Börsen aktien från mäklarlistan till den egentliga börslistan den 3 april 1998. Med bytet av börslista ville företaget öka placerarnas intresse för aktien.

Kursutvecklingen för aktierna

På Helsingfors Börs omsattes 5.128.510 stycken av företagets A-aktie till ett sammanlagt värde av 130,8 miljoner mark. Kursen varierade räknat enligt det nominella värdet 10 mark mellan 14,50 och 45,02 mark. Sista avslutskurs var 16,50 mark

Ledningens aktieinnehav ¹⁾

Bolagets styrelsemedlemmar och verkställande direktören innehade den 31 december 1998 sammanlagt 47.535 A-aktier, vilket motsvarar 0,22 procent av samtliga aktier och 0,04 procent av rösterna.

I ledningens aktieinnehav ingår 8.000 A-aktier som ledningen tecknade i personalemissionen 1.4-6.4.1998. Med optionsrätterna anslutna till dessa aktier kan 40.000 nya A-aktier tecknas under perioden 1.2.2002-31.1.2004. Vidare innehar ledningen 10.000 optionsbevis från 1994 års optionslån, vilket utgör 22,2 procent av det totala antalet optionsbevis. Med dessa kan 50.000 A-aktier tecknas.

Med det optionslån samt på basis av de optionsrätter som är anslutna till personalaktierna och som ledningen innehar kan sammanlagt 90.000 A-aktier tecknas, vilket den 31 december 1998 skulle ha motsvarat 0,42 procent av antalet aktier och 0,07 procent av antalet röster.

¹⁾ Samtliga siffror är uträknade enligt det nominella värdet 10 mark.

Styrelsens fullmakt för höjning av aktiekapitalet

Styrelsen har inga gällande fullmakter till aktieemission eller fullmakter för att sätta in i omlopp ett masskuldebrevs- eller optionslån och ej heller fullmakt att införskaffa egna aktier.

Uppgifter om förändringar i ägarförhållandena i överensstämmelse med värdepappersmarknadslagen

LSO-andelslaget (reg.nr 30.090) uppgav den 3 april 1998 i överensstämmelse med värdepappersmarknadslagens kapitel 2 paragraf 9 att dess ägarandel av HK Ruokatalos aktiekapital till följd av aktieemissionen underskrider 50-procentsgränsen.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) uppgav inofficiellt den 15 december 1998 att de förvärvat en 7,7 procents andel av HK Ruokatalos aktiekapital. LRF är centralorganisation för Sveriges jord- och skogsbrukare. Företagen Swed Agri Invest AB (Sverige, reg.nr 556550-8958) och LRF Re AG (Schweiz reg.nr CH-020.3.000.820-9) som LRF har bestämmande inflytande i uppgav i överensstämmelse med värdepappersmarknadslagens kapitel 2 paragraf 9 den 25 januari 1999 att deras sammanräknade ägarandel av HK Ruokatalos aktiekapital till följd av aktieförvärvet den 20 januari 1999 överstiger 10-procentsgränsen.

Komplettering av styrelsen

Den extra bolagsstämman den 26 augusti 1998 valde Thomas Köuhkna till styrelsemedlem. Antalet styrelsemedlemmar steg därmed till sju.

Personal

	1998	1997	Förändring
<hr/>			
HK Ruokatalo-koncernen			
I genomsnitt	3.582	2.989	+593
31.12, exkl. Rakvere	2.908	2.886	+22
31.12, inkl. Rakvere	4.261	2.886	+1.375
<hr/>			
Moderbolaget			
I genomsnitt	2.311	2.112	+199
Vid årets slut	2.150	1.996	+154

Genomsnittstalen har uträknats som medeltal av antalet anställda i slutet av varje månad. Ökningen av antalet anställda i moderbolaget beror på att ca 170 anställda i slakteriet i början av 1998 övergick från dotterbolaget LSO Foods Oy i HK Ruokatalos tjänst. Inkluderandet av AS Rakvere Lihakombinaat i personalbokföringen från början av september ökade antalet anställda väsentligt.

Antal anställda per företag 31.12.1998

HK Ruokatalo Oy	2.150
AS Rakvere Lihakombinaat-koncernen	1.353
Broilertalo Oy	648
LSO Foods Oy	62
Food Kuljetus Oy	26
Etelä-Suomen Teuraspalvelu Oy	19
Lounaisrehu Oy	3

HK Ruokatalo-koncernen sammanlagt	4.261
-----------------------------------	-------

I slutet av året uppgick antalet anställda i koncernen: i Finland 2.902 (68,1 %), i Estland 997 (23,4 %) och i Lettland 349 (8,2 %). I övriga länder fanns totalt 13 (0,3 %) anställda.

Kvalitets- och miljöcertifiering

Bolaget beviljades i mars enligt standarden ISO 9001 ett certifikat för kvalitetssystem som omfattar produktutveckling, materialinköp, produktion, försäljning och export samt övervakning av transporter. Dotterbolaget LSO Foods Oy:s certifikat omfattar utveckling av primärproduktion, veterinärvård, anskaffning av levande råvara, styrning av djurtransporter, produktionstjänster samt förmedling av foder till husdjursproduktionen.

Utöver kvalitetssystem har i bolaget även utarbetats ett miljösystem enligt standarden ISO 14001. De första certifikaten beviljades produktionsenheterna i Vanda och Riihimäki.

Introduktionen av euron

HK Ruokatalo-koncernen har beredskap att fakturera sina kunder i euro från hösten 1999. Med beaktande av centralaffärernas planer och önskemål är det dock troligt att koncernens inhemska fakturering huvudsakligen kommer att ske i mark ända till slutet av övergångsperioden.

I exportfaktureringen har företaget avsett att övergå till euro från början av 1999. Inköpsfakturer i eurobelopp har koncernen hanterat från början av 1999.

Enligt nuvarande bedömning sker löneutbetalningar och betalningar till producenter i mark till slutet av övergångsperioden. Bolaget torde ta euron till bokföringsvaluta vid slutet av övergångsperioden (1.1.2002).

Förberedelser för år 2000

Bolaget fortsatte arbetet för att undvika de datatekniska problem som millennieskiftet kan föranleda. På basis av utredningar har vi skaffat helt nya program och ny hårdvara, verkställt uppdateringar av program och genomfört systemändringar för att avlägsna upptäckta risker. Kontrollerna och uppdateringarna fortsätter fram till förhösten.

Utredningarna om problemen med millennieskiftet avslutar sig till ett projekt som vi inledde sommaren 1997 i syfte att förnya koncernens dataadministrationsstrategi. Målet är att snabbare erhålla aktuell information som grund för beslutsfattandet och samtidigt säkra att allt fungerar vid millennieskiftet.

Projektet inkluderar betydande förändringar av både programmen och hårdvaran. Det tyska SAP R/3 valdes för datahanteringssystemet. Det nya systemet omfattar den ekonomiska administrationen och materialadministrationen, den egentliga produktionen och produktionsstyrningen, försäljningen och distributionen samt inköp. Det avräkningssystem med kringverksamhet som använts inom primärproduktionen har också ersatts med ett nytt system.

Systemreformen är färdig sommaren 1999 då största delen av datahanteringen i företaget sker med R/3-systemet.

Bolaget ingick i slutet av 1998 med ICL Data Oy ett samarbetsavtal som omfattar underhållet av bolagets datateknik samt skötsel och utveckling av tjänster anslutna till dem.

Händelser efter räkenskapsperiodens slut

Marknadsläget har under de första månaderna under 1999 varit i stora drag likadant som under andra hälften av 1998. Världsmarknadspriset på svinkött har visserligen stärkts en aning i februari, men prishöjningen har inte slagit igenom i Finland och det finns inte heller garantier för att trenden blir varaktig. Koncernens export till Ryssland har återhämtat sig en aning, främst tack vare det höjda exportstöd som utbetalas av EU, men annars har förutsättningarna inte i någon betydande utsträckning förändrats. Då början av året i köttbranschen av tradition är stillsam, är koncernens resultat under de första månaderna i allmänhet nära nollnivån eller lindrigt förlustbringande. Innevarande års resultat för januari-februari motsvarade resultatet för januari-februari 1998 och var något förlustbringande.

De åtgärder som vidtagits 1998 för att öka kostnadseffektiviteten fortsattes i januari 1999. Moderbolaget började i samråd med de anställda söka efter lösningar för att förbättra bolagets konkurrenskraft, och utgående från detta kom man överens om ett effektiviseringsprogram som bl.a. innehåller en förenkling av organisationen och en justering av arbetsfördelningen mellan de olika verksamhetsenheterna. Programmet berör samtliga enheter inom koncernen. Produktionsenheterna minskas med en enhet då produktionen av specialcharkuterivaror och basturökta produkter förflyttas från Ekenäs till Forssa.

Till följd av effektiviseringsprogrammet kommer behovet av arbetskraft inom moderbolaget att minska med 250 personer. Beslut om uppsägningar och permitteringar fattades i början av mars. Förhandlingarna i överensstämmelse med samarbetslagen försvårade i viss mån verksamheten i företaget under årets första månader.

Framtidsutsikter

Efterfrågan på fjäderfäprodukter och delvis på färdigmat beräknas öka i Finland även framdeles samt, beroende på den exceptionellt låga prisnivån, även efterfrågan på svin- kött. Totalt växer konsumtionen av färsk mat i Finland med ca 1-2 %.

Den ekonomiska krisen i Ryssland hade en kraftigare inverkan på livsmedelsindustrin i Finland och Baltikum än vad man sommaren 1998 förutspådde. Huvudsakligen beror det på att när efterfrågan i ett stort avnämjarland kollapsar, så ökar och förändras konkurrenssituationen även på hemmamarknaden. HK Ruokatalos export av förädlade livsmedel till Ryssland var betydande och i denna produktgrupp försämrades exportförutsättningarna kännbart. Exporten av färskt och djupfryst kött är fortfarande på en god nivå tack vare det av EU utbetalda höjda exportstödet. För Rakvere Lihakombinaat spelar utvecklingen i Ryssland en klart större roll. Tidigare gick 20 % av Rakveres försäljning till Ryssland och Ukraina. För närvarande är exporten till dessa länder rätt liten. Den baltiska köttmarknaden ansträngs också av billigt importkött som kommer dels via Ryssland med det större exportstödet. Detta har klart försvårat läget på de baltiska hemmamarknaderna.

HK Ruokatalo söker tillväxt i Finland och Baltikum genom att fokusera sig på växande produktgrupper, aktivt utveckla nya produkter och vidareutveckla marknadsföringen av märkesvaror samt genom att förbättra kostnadseffektiviteten. De åtgärder vi i somras började vidta för att anpassa koncernen till den nya marknadssituationen och för att förbättra kostnadseffektiviteten kommer före utgången av innevarande år att vara genomförda i huvudsak.

Styrelsens förslag till disposition av utdelningsbara medel

Koncernens utdelningsbara medel uppgår enligt koncernens balansräkning till 35.244.341,25 mark. Moderbolagets utdelningsbara medel är 39.530.388,58 mark.

Styrelsen föreslår att bolaget för år 1998 utdelar i dividend 3,0 % av aktiens nominella värde, dvs. 0,30 mark per aktie.

Hallitus, tilintarkastajat ja johtoryhmä

Hallintoneuvosto

HK Ruokatalo Oyj:llä ei ole hallintoneuvostoa.

Hallituksen ja toimitusjohtajan valinta

Hallitukseen kuuluu 5-7 jäsentä. Jäsenet valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa vuodeksi kerrallaan. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Yhtiön toimitusjohtajan valitsee hallitus, joka myös päättää ylimmän johdon palkoista ja muista etuuksista. Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.

Hallitus

Marcus H. Borgström (53)

Hallituksen puheenjohtaja 1997, jäsen 1995-, maa- ja metsätaloustieteiden maisteri

Borgström on maanviljelijä Sipoosta. Hän on toiminut mm. Paulig Oy:n hallinnossa 1983-1997, josta viimeiset seitsemän vuotta hallituksen puheenjohtajana, ja LSO-osuuskunnan hallintoelimissä vuodesta 1986 lähtien.

Nykyisin hän on mm. Itä-Uudenmaan Osuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtaja, Vakuutusyhtiö Svensk-Finlandin hallituksen jäsen, Osuuskauppa Varubodenin hallintoneuvoston jäsen, Finlands Svenska Andelsförbundin puheenjohtaja, Pellervo-Seuran johtokunnan varapuheenjohtaja ja LSO-osuuskunnan hallituksen jäsen

Pentti Virtanen (57)

Hallituksen varapuheenjohtaja 1995, jäsen 1993-, agrologi

Virtanen on maanviljelijä Huittisista. Hän on Huittisten Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja ja LSO-osuuskunnan hallituksen jäsen.

Markku Aalto (49)

Hallituksen jäsen 1994-

Aalto on maanviljelijä Jämijärveltä. Hän on HK Ruokatalo Oyj:n lisäksi LSO-osuuskunnan hallituksen jäsen.

Toomas Kõuhkna (30)

Hallituksen jäsen 26.8.1998 lähtien

Kõuhkna on virolaisen AS Epeksin toimitusjohtaja ja elintarvikekonserni AS ETFC Gruppinn hallintoneuvoston (nõukogu) jäsen. Lisäksi hän kuuluu mm. seuraavien yhtiöiden hallintoneuvostoon: AS Tartu Külmoone, AS Hiiu Kalur ja AS Tallinna Piimatööstuse.

Tuomo Lähdesmäki (41)

Hallituksen jäsen 1997-, diplomi-insinööri, MBA

Lähdesmäki on Elcoteq Network Oyj:n toimitusjohtaja. Hän on aikaisemmin toiminut mm. Nokia Mobile Phones (Finland) johtotehtävissä 1987-1989 ja Swatch AG (SMH Group, Switzerland) johtotehtävissä 1990-1991. Leiras Oy:n toimitusjohtajana hän oli 1991-1997 ja Huhtamäki-yhtymän hallituksen jäsen 1992-1996. Nykyisin hän on myös Turun Yliopistosäätiön hallituksen puheenjohtaja ja Tamro-yhtymä Oy:n hallintoneuvoston jäsen.

Reijo Myyrinmaa (58)

Hallituksen puheenjohtaja 1990-1992 ja 1994-1997, varapuheenjohtaja 1992-1994, jäsen 1990-, agrologi

Myyrinmaa on maanviljelijä Nurmi-järveltä. Hän toimi pankkialalla ennen kuin ryhtyi päätoimiseksi maanviljeli-

jäksi. Myyrinmaa on ollut Nurmijärven kunnanvaltuutettuna sekä Uudenmaan seutukaavaliiton ja maakuntaliiton luottamustehtävissä. Maataloustuottajain Uudenmaan liiton hallintoelimissä hän on ollut vuodesta 1981 alkaen. Hän on LSO-osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja.

Simo Palokangas (54)

Hallituksen jäsen 1994-, agronomi

Palokangas on työskennellyt 30 vuotta elintarvikealalla. HK Ruokatalo Oyj:n toimitusjohtajana hän on ollut vuodesta 1994 lähtien. Lisäksi hän on LSO-osuuskunnan toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen vuodesta 1994 lähtien. AS Rakvere Lihakombinaatin hallintoneuvoston (nõukogu) puheenjohtajana hän on toiminut elokuusta 1998 lähtien. Palokangas on aikaisemmin ollut Munakunnan toimitusjohtaja 1979-1987 sekä Lännen Tehtaat Oy:n toimitusjohtaja 1987-1994 ja hallituksen puheenjohtaja 1990-1994. Hän on nykyisin myös mm. Turun Yliopistosäätiön hallituksen jäsen ja Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolan hallintoneuvoston jäsen.

Tilintarkastajat

Varsinaiset tilintarkastajat

Kauko Lehtonen, kauppatieteiden maisteri, KHT, Turku

Pekka Nikula, kauppatieteiden maisteri, KHT, Helsinki

Varatilintarkastajat

Jari Henttula, kauppatieteiden maisteri, KHT, Turku

Mika Kaarisalo, kauppatieteiden maisteri, KHT, Turku

Yhtiökokoukset

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 5.5.1998 sekä ylimääräiset yhtiökokoukset 31.3.1998 ja 26.8.1998.

HK Ruokatalo -konsernin johtoryhmä

Simo Palokangas

toimitusjohtaja

Esiteltä edellä.

Matti Perkonoja (49)

*HK Ruoka, HK Liha ja HK Suurtalous -
yksikön johtaja ja toimitusjohtajan
varamies, ylioppilasmerkonomi.*

Perkonoja on ollut yli viisitoista vuotta liha-alalla. Ennen nykyistä tehtäväänsä hän oli konsernin kaupallisena johtajana ja sitä ennen Broilertalo Oy:n toimitusjohtaja. Hän on myös AS Rakvere Lihakombinaatin hallintoneuvoston (nõukogu) jäsen.

Jukka Ahonen (50)

Talousjohtaja, ekonomi.

Ahonen on myös hallituksen sihteeri. Yhtiön talousjohtajana hän on ollut syyskuusta 1996. Sitä ennen hän on ollut mm. Munakunnan toimitusjohtajana 1989-1995. Ahonen on AS Rakvere Lihakombinaatin hallintoneuvoston (nõukogu) jäsen.

Yhteystiedot

HK Ruokatalo Oyj

(Pääkonttori, taloushallinto, lihavalmisteteollisuus, vienti)
PL 50 (Kaivokatu 18),
20521 Turku
puh. (02) 267 6111,
telekopio (02) 250 1707
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi
www.hk-ruokatalo.fi

(Lihavalmiste- ja valmisruokateollisuus, myynti, markkinointi, jakelukeskus)
PL 49 (Väinö Tannerin Tie 1),
01511 Vantaa
puh. (09) 82701
telekopio (09) 827 02348
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Teurastamo- ja leikkaamoteollisuus)
Teollisuuskatu 17,
30420 Forssa
puh. (03)412 51
telekopio (03) 412 5415
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Valmisruokateollisuus)
Pajakatu 2,
11130 Riihimäki
puh. (09) 82701
telekopio (09) 827 02504
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Lihavalmisteteollisuus)
Ratakatu 8
10600 Tammisaari
puh. (09) 82701
telekopio (019) 246 2247
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Leikkaamo- ja jatkojalostusteollisuus, jakelukeskus)
Kolismaankatu 1
33310 Tampere
puh. (03) 315 771
telekopio (03) 345 0969
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Valmisruokateollisuus)
Ohikulkutie 120
27800 Säkyä
puh. (02) 839 981
telekopio (02) 867 1215
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

LSO Foods Oy

(Hankintayksikkö)
Turuntie 4
30100 Forssa
puh. (03) 415 91
telekopio (03) 433 4363
sähköposti: etunimi.sukunimi@lso-foods.fi

(Rehujen välitys)
Kolismaankatu 1
33300 Tampere
puh. (03) 315 77590
telekopio (03) 315 77575
sähköposti: etunimi.sukunimi@lso-foods.fi

Broilertalo Oy

(Broilerituotanto, markkinointi, hallinto)
Kariniementie 2
27510 Eura
puh. (02) 839 991
telekopio (02) 865 1634
sähköposti: etunimi.sukunimi@broilertalo.fi

(Kana- ja kalkkunatuotanto)
Luvalahdentie 125
27710 Köyliö
puh. (02) 554 1700
telekopio (02) 554 1962
sähköposti: etunimi.sukunimi@broilertalo.fi

Food Kuljetus Oy

(Eläin- ja tuotekuljetukset)
PL 50 (Kaivokatu 18)
20521 Turku
puh. (02) 267 6290
telekopio (02) 267 6288
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

AS Rakvere

Lihakombinaat
(Tuotanto ja markkinointi Virossa ja Latviassa sekä markkinointi Liettuassa)
44305 Rakvere, Näpi
ESTONIA
puh. 990 372 32 29211
telekopio 990 372 32 29300
sähköposti: etunimi.sukunimi@rlk.ee
www.rlk.ee

V U O S I K E R T O M U S 1 9 9 8

HK Ruokatalo